

Anul XIII
30 (430)
Sîmbătă
25 iulie
1970
8 pagini
1 leu

Luceafărul

Săptămînal editat de Uniunea Scriitorilor
din Republica Socialistă România

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Martorii poeziei

— Băiețelul meu o să se facă poet! Imi spuse, jumătate ironic, jumătate încântat, un vechiu prieten.
— Cum așa?
— Vorbeste numai în versuri. Face compuneri despre Decembrie, despre Mos Crăciun, despre Noia Mai, la comandă. Cum aude ceva, număidecît dă o replică rimată. Ieri i-am spus: Ionel, vin la lăticu! El mi-a spus pe lînc: Să vedem ce spune Gicu. Așază-l-a chemat nevastă-mea: Vino, Ionel, la masă! el a răspuns fără măcar să se gîndească, așa de renece compune poezii: Să-mi tac lecția la clasă!
— Are și cui semăna! mi-am măgulit vechiul coleg de liceu.
— Și voi, părintii îi vorbiți versuri, îi stimulați talentul poetic.
— „Ionel vin la lăticu”, e un vers.
— „Vino, Ionel, la masă!” e altul.
— Al doilea vers vine foarte ușor!
— Așa o, frate! aprobă, numai pe sfert ironic și pe trei sferturi încântat, prietenul de demult.
— Ce poate fi poezia decît usurața de-a tima?
— Intrebat ce mai face, Mallarmé a răspuns unei frumoase domnișoare:
— Samăn tenebre...
— Lăți un întreg program, toată estetica hermetismului.
— In rispa însoțită, abundență și orbitoare a liricii franceze, Mallarmé a adus acea umbră care dă valoare, susține, consolidează fosforescențele gîndului.
— Cuvîntul comprimat, muzica, sugestia. Poezia lucrului care nu s-a spus, ci numai s-a înscuit, densitatea, înălțarea facilității, primății tehnice. Magia întinericului. Prestigiul sfinxului.
— Toată poezia se cuprinde între aceste două formule:
— Băiețelul meu vorbește în versuri!
— Și:
— Samăn tenebre...
— Intre aceste extreme, își găsește fiecare zona de poezie corespunzătoare sensibilității și evoluției sale celebrare.
— Citeva exemple.
— Acum vreo șaiszeci de ani, pe Calea Victoriei, un domn cu barbă roșie, cu ochelari și cu sacpă spunea, foarte tare, altuia care mergea destul de repede:
— Poetia, mă, e un cal sălbatec... o ia razna pe cîmp... și se duce, se duce!...
— S-au dus și cei domni, în fortoarea Podului Mogoșoaiei.
— Pe cel cu barbă roșie, a cărui impenetrabilitate de vorbă și gest, mă impresionase atîta, l-am cunoscut, după cîteva zile, la cafeneaua „Imperial”, era poetul Ion Minulescu, proaspăt pînat de la Paris.
— Ne adunam prin 1906 în jurul unui pahar de ceai — costa cinci parale — la o ceașnică, pe Calea Văcărești. Băieți săraci, viștiori, plini de idealism. Ascunzi grăunțurile lui Napoleon, fiecare dintre noi purtam, în raniță, bastonul de maresal. Al literelor, bineînțeles. Alesul, însă, incontestabil, mi se părea un tînar palid, cu bărbuță neagră, care scria sau transcria, numai, versuri dezolate și ni le spunea cu o voce stînsă, plîngătoare, în fundul rece al ceașnicăi: „Și mă învinge / Și gînd amar / Șiind c-odată / Și peste groapa mea uitată / Vor trece corbii și va ninge...”
— Strofa era a lui Traian Demetrescu. Ani mulți, au trecut de atunci. Tînarul palid s-a făcut anticar. Acum e gras și chel. Suridem, înduioșati, la amintirea ceașnicăi din Calea Văcărești, unde trăisem noi suprema POEZIE. Pe atunci, Poezia nu putea fi decît visul în sîrăcie, pletele lungi, puțină fîfizie, multă dragoste pentru om și ciine, suferință, sub ferestrele adorabile. Intrebări amare cu privire la neant și răsărătirea socială.
— Cînd își declama Cîcînat Pavlescu „Serenada”, „Necunoscutul”, „Pentru ochii tăi cei dulci!” punînd o mină albă de episcop pe velurul negru al jileticii, în dreptul inimii, rămînea cu ochii duși, nu era nimeni în salon, să nu se fi simțit

cutremurat de fiorul sacru al Poeziei.

— În fața a 3000 de oameni, în sălăritul azi palat „Troadero”, Mounet-Sully recita „Greva fierarilor”, a lui François Copée. Torente de aclamații răspăreau clamorile superbului tragedian. Ochi înlăcrămați, fețe congestionate de entuziasm, delir. Trei mii de oameni se simțeau duși în slăvi de Arhangheli. Piorul sacru al Poeziei vibra și acolo, aproape material.

— În apartamentul întunecos din Rue Caumartin, sintem trei-patru prieteni și admiratori ai lui de Max. Il rugăm să ne spună versuri. De Max deschide volumul lui Georges Rodenbach și, înainte de a ataca prima strofă, pălește emoționat, respiră adînc, nările îi palpită, o lacrimă îi încolțește în coada ochiului... Interpretul s-a și transpus în atmosfera poemului... Inserare, tristă, infinită... cealță... Rodenbach!

— Cîteva versuri numai, prea puține, spuse cu o voce voalată de lacrimi, din adînc de inimă. Două minute. Dar sintem coplesiiți toți. Niciodată n-am simțit mai intens Poezia.

— Poezia, fec miraculoasă, vizitează unora, mai rar astăzi, decît acum o jumătate de veac, finalitățile de vîlo-cloak sau de înfîlțiri viho-vute, în alcool de odinioară, în studioul modern, perechile sentimentale, cari sint nevoia să răsfășească un Albert Samain, un Henri de Regnier, între două sorbituri de Porto, între două fumuri de țigarete parfumate. Tributul a fost plătit și muzelor și pre a mea lece, n-a fost momentul cel mai dispiăcut al finalului.

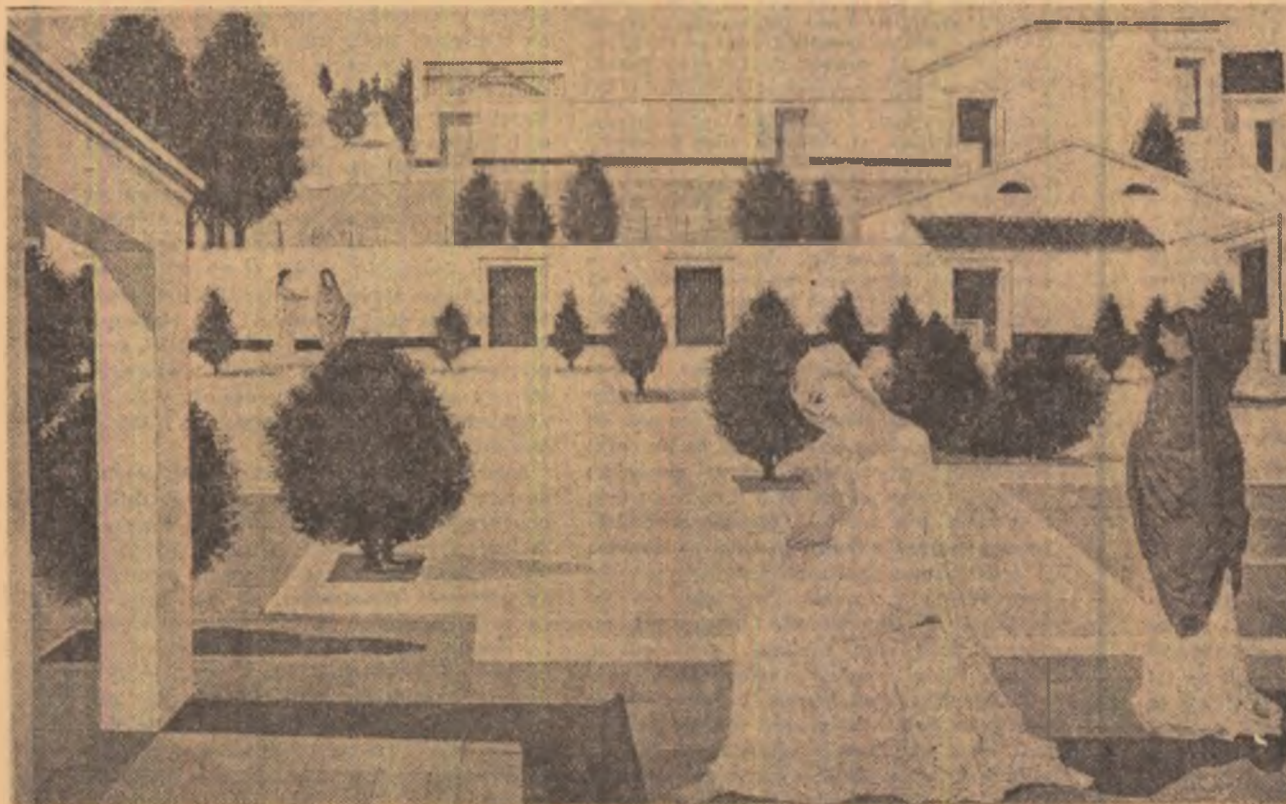
— Actorii Elena Zamora și Ionescu-Brună într-o revistă, aveau un număr foarte poetic: în lumina violetă a unei lămpi înalte, junele prim ședea visător, cu cotul reze-mat pe masă, iar partenera îi citea, pe frîntușește, versuri din „Toi et Moi” de Paul Gerdaly. Mi se pare că în culise, tremura, nostalgie, un violoncel.

— Nu știu dacă toată sala leșinase de lirism, dar în primele bănci, am văzut persoane foarte atente, într-un extaz aproape religios. Poezia, incontestabil, le vizita, în acel moment.

— Acum vreo treizeci de ani am căzut ca o muscă în lapte. În casa unui critic bucarestean, care, incon-jurat de cîțiva ciraci, descifra „Sa-lutul” din fruntea poeziilor lui Stéphane Mallarmé: „Rien cette ecume, vierge vers / A ne designer que la coupe: / Telle loin se noie une troupe / De sirenes mainte à l'en-vers.”

Fiecare biet cirac era pus să desle-ghe enigma, — nou Oidipous în fața căteii intrapitate de la por-țile Thebei. Condamnați la poezie distinsă, critici generației, apologetii ai hermetismului, unul mai nedu-merit decît celălalt, transpirau la o lăltă, în împlinirea sacerdotului. În vizita și pe el, Poezia. Aceiași lu-minare, aceiași transfigurare, aceiași beatitudine pe fața lor, aceiași să-cră halucinație pe care am citit-o odinioară pe fețele anemiciilor con-sumatori din ceașnică Văcăreștilor, a burghezilor și lucrătorilor din sala Troadero, unde oficia Mounet-Sully, a spectatorilor teatrului Ma-jestic, unde oficia Elena Zamora, în saloanele bucarestene consacrate lui Cîcînat Pavlescu, în aparta-mentul parizian al lui de Max, la sezătorile transilvane unde Ion Minulescu era răspălit cu ropote de aplauze, după ce declamă: Eu știu c-ai să mă-nșeli chiar mine, Dar fiindcă azi mi te dai toată...
— Poezia, ah, poezia, domni mei, nu este numai cea prin definiția dramaturgului M. Sorbul:
— ... o artă care se exprimă prin cuvînte, după cum muzica se ex-primă prin note, iar pictura prin culori...
— Mai este Poezia o nimfă care nu locuiește în sufletul omului, ci într-al cititorului. Cititorul este la-cul care știe să facă rotofoale gra-țioase, pline de catifelări crepuscu-lare, de selenare irizări, atunci cînd i lovește, în inimă, piatra sîvirții de pe mal.
— Poetul este numai un abil arun-cător de pietre, un jongleur al ver-bului, a cărui magie nu pe el, dar pe ceilalți trebuie să-i vrăjosească. Posedat el însuși, va face scamato-rică proză. Sentimentele care sgu-duc sufletul omeneș, motivele de inspirație: iubirea, durerea, mila, entuziasmul, spaima de moarte nu se pot transcrie cu cernață, în rin-duri mai scurte sau mai lungi, ri-mate sau nu, cu vocabular exuber-ant sau harpagic, în momentul în care le simți. Cel ce pledează contrariul, frizează șarlatania.
— Poezia este ceea ce adăgă, prin propriu-i acompaniament sufletesc, lectorul chemat să descifreze nota-țiunile meșteșugite ale profesioniș-tului literar. Lichidul care dizolvă pastila. Huma care descompune și fructifică sămînta. Credința. Iluzia pe care și-o face fiecare, nevoia de frumusețe pe care și-o potolosește fiecare, pe măsura lui, în contact cu tehnicienii scrisului. Ceea ce le merge la inima fiecăruia. Iar acea-stă inimă trebuie să fie puțin scrintită. Omul deplin sănătos nu se complac în Poezie.
— Poezia cere o anumită morbide-tă. Unii nu pot gusta poezia pînă n-au afumat prin odaie cu „papier d'Arménie”.

Victor EFTIMIU

PAUL DELVAUX : SAPHO

Perspectiva de a deveni moralist

În fiecare săptămîină MARIN PREDĂ răspunde la o întrebare

Judecînd după ultimul dumneavoastră ras-puns, și nu numai după ultimul, cititorii și-ar putea forma ideea că sinteți, sau veți deveni, un scriitor moralist. Cum priviți o asemenea perspectivă?

a.p.

— Cu groază. Nici măcar lui Tolstoi nu-i stă bine cînd spune că o pereche de cisme bine făcute de un bun cismar sint mai utile omului decît un roman, sau că Simfonia a IX-a de Beethoven nu e bună fiindcă nu conține niciun mesaj creștin.

— Morala constituie pentru artă o primejdie pe care mulți o subestimează, arta se apropie mai mult de natură prin cruzimea ei in-fanțilă decît morala, care e creația spiritului uman matur, împins de nevoia de a pune ordine în viața afectivă și a ține în frîu in-stinctele. Uneori ea devine necruțătoare, tin-zind la suprimarea totală a instinctelor, ca și cînd fără ele ființa umană ar putea su-pravețui.

— Un creștinism „fără ieșire” a neliniștit gîndirea noastră europeană ajunsă în fața descoperirii existenței, a cărei autonomie față de morală trebuia pusă în acord cu di-vinitatea.

— Asta l-a determinat pe unii să afirme că omul e un animal cu conștiința bolnavă, do-minat de un sentiment tragic al existenței. Mai înainte danezul Kirkegaard a scris un tratat al disperării a cărui lectură într-ade-văr te poate îngrozi pentru totdeauna. Fîind-că, se spune în el, creștinismul a descoperit o nenorocire pe care omul n-o cunoaște, că om, existența; și asta e maladia mortală”. Iar faptul că nu știm ce sintem disperați, că adică sintem niște sănătoși închipuiți, nu în-seamnă că nu sintem bolnavi de această boală care se aplică eternității noastre, chiar dacă murim fără să fi descoperit vre-odată acest lucru. Iar cei superiori în consti-ință sint superiori și în disperare, știu adică de ea mai mult decît ceilalți și nu mai pot și nici nu e bine să dea înapoi. Deci? Pen-tru că disperarea ar trebui s-o considerăm un avantaj enorm. A suferi de acest rău al existenței „ne așază deasupra animalelor, progres care ne distinge de ele altfel decît numai pe verticală și este un semn al ver-ticalității noastre înălțate, sau al sublimului spiritualității noastre...”

— Eroii lui Tolstoi și Dostoievsky porneau deci zădărnice în căutarea inocenței pierdute.

Nu vroiau să accepte maladia mortală, tur-mențată de bănuiala că dacă renunță și ignominia pe care le-a comis, crezînd deci că totul ne e permis.

— Nu s-ar putea spune că omul secolului nos-tru n-a gîndit și astfel, dovedită atrocitățile și ignominia pe care le-a comis, crezînd deci că totul ne e permis. Totuși, din călău a ajuns repede-victimă, și astfel a expliat și să sperăm că am tras cu toții din asta destule în-vățăminte ca să ne trecă cheful de a le mai comite cel puțin pentru o lungă perioadă de timp. Fiindcă a gîndi că totul ne e permis, în absența unei divinități care ne-ar pedepsi, înseamnă că scăpăm de pedeapsă. Pier-rim prin propriile noastre fapte, care de-clanșează în lume, fără a le mai putea opri, dezordini colosale, care năvălesc apoi asupra noastră cu forța implacabilă a catastrofelor naturale. Să ne purtăm deci bine ca să nu zdruncinăm un echilibru (creat cu trudă de civilizația noastră), între instincte și rațiune. Și să nu exaltăm puterea nici a instinctelor, nici a rațiunii, sau să le negăm pe rînd.

— Artă nu se plasează în afara luptei pentru obținerea acestei armonii la care aspirăm și care clipă de clipă este pusă în dezechilibru de expansiunea eului nostru, care folosete, cu viclenie, cînd instinctele, cînd rațiunea. Opera de artă e seductivă și cînd conține în ea elemente prea vizibile ale unei morale oricît de fascinante această seducție se micșorează. Scriitorii obsedați de mari aspirații morale sacrifică o parte din seducția natu-rală a artei, pîndînd însă tot timpul să nu ucidă în ei pe artist, fără de care nici mora-listul n-ar mai avea nici o putere de con-vingere.

— De obicei vîrsta ne împinge spre tot felul de rătăcirii, semn al slăbirii puterii creatoare. Naiv, scriitorul ajuns la bătrînețe își inchi-puie că dacă trece al de piidă la brahmanism, brahmanismul lui va fi la fel de seducător ca și opera sa de dinaintea conver-tirii.
— As dori să am prieteni necruțători care să-mi ridă de mine fără milă dacă apucînd să îmbătrînesc as deveni un moralist și închi-puie că dacă trece al de piidă la brahmanism, brahmanismul lui va fi la fel de seducător ca și opera sa de dinaintea conver-tirii.

Marin PREDĂ

IN ACEST
NUMĂR
Proză de
DUMITRU DINULESCU
Debut:
ARETA ȘANDRU
Poeme de
TRISTAN CORBIÈRE

OCTAVE
LANDUYT
ESCADRILA

Peciți

Ai milă cînd mi te topesi în singe să nu-ți rămîn-n aer șuvița de suspine cu care înlăuntrul mi ai putea infringe marginea surpătoare aproape să mă-nline

E despărțirea apei poate de tîrîntă pe care cînd te chem o part în glas și-acest vîzduh sorit și să rămînă bulbaana către care tăcerile ne-au tras

Sub simbolul dormind în elemente nici nu mai naștem lumea și ingerii pe care i-am zămislit cîndva. Doar visele absente dilată vagi pereți în noi adîncitoare.

Metamorfoza crinului

Ascult un crin de cinci petale în tarace un fum albastru răsucit în cinci petale sint degetele miinii tale care face un semn de pace schismei autumnale

Prea dulcele tumult sunînd oculul în pleuralul clopot spațiul amorfit e poate umbra clorofilei din demult rugîndu-și malcom lîncedul cufit

Aceste sonori umbra apă le va rupe peste o clipă zmulșă orb din Niciodată c-un țipăt ca de corb menit s-astupe suspinul alb privirea lui înlăcrimată

Și crinul nevăzut spărgîndu-mi coasta lumina și-o va scurge-ncel pe trup în timp ce aburînd ciudat fereastra un ultim vis mă va privi cu ochi de lup.

Alexandru LUNGU

cronica pietonului

Chopin

Muzica aceasta gravă, plină de elan și melancolie, cu tonuri suave și eroice, îmi aduce aminte într-un mod cu totul ciudat de o vitrină cu bijuterii de fier.

Noaptea, Chopin vorbește cel mai frumos. Geniul romantic iubește în întineric, incandescenta conștiinței, singură luminînd abisul omeneș. Dar muzica aceasta dumnezeiască, purtînd în ea totul, și înălțări și prăbușiri, și strigătul eroic al victoriei și tristetea infrîngerii, mie îmi amintește vitrina muzeului de la Vila Nova în care am contemplat, cu o cutremurare ascunsă, podoabele de fier ale doamnelor poloneze. Inele de aur, cercei de aur, brățări de aur, dăruite cauzei drepte a poporului și preschimbate, auster, cu un dispreț orgolios, în inele de fier, în cercei de fier, în brățări de fier...

Nu am văzut nici o dată giuvaeruri mai frumoase. Nu cred să fi cunoscut o mai nobilă ipostază a fierului.

De ziua renașterii Poloniei, 22 iulie, Chopin, noaptea, la posturile de radio românești, ne-a transmis sufletul Poloniei.

CANDID

avant
premieră
editorială

MIHAI EMINESCU

Geniu pustiu

Colecția „Romanul lui Eminescu”. Editura „Eminescu”.

MARIN PREDA

Intrusul (ed. II-a)

Editura „Eminescu”.

NICHITA STĂNESCU

Poezii

Colecția „Cele mai frumoase poezii”. Editura „Albatros”.

I. NEGOIȚESCU

Lovinescu

Micromonografie. Editura „Albatros”.

MANUSCRISELE NEPUBLICATE NU SE RESTITUEAZĂ. RUGĂM COLABORATORII SĂ NE TRIMITĂ LUCRĂRILE DACTILOGRAFIAȚE.

SCRIITORII CARE AU CĂRȚI ÎN CURS DE APARIȚIE SÎNT INVITAȚI SĂ AVUNTE LA SECRETARIATUL REVISTEI NOASTRE TITLURILE RESPECTIVE, ÎNSOTITE DE UN PORTRET FOTO, PENTRU A FI ANUNȚATE LA RUBRICA AVANTPREMIERĂ EDITORIALĂ.

cronica literară

Mihai Ursachi: „Inel cu enigmă”

Un debut notabil este și acela al lui Mihai Ursachi (*Inel cu enigmă*). El face o poezie de reverie intelectuală, meditând, mai întâi, în jurul citorva noțiuni. Melancolia, Cuvântul, Forma, Muntele Vinei, Moșneagul Silențiu, Hazardul, Infernul, Singurătatea etc. sint cuvintele-cheie în jurul cărora gravitează un lirism de nuanță livrescă, nelipsit de o notă de ironie. Ironia îngăduie poetului să vorbească în chip oracular despre orice îi vine în minte, să citeze formule ilustre și să inventeze altele, dînd impresia că se amuză. Zamolxis este sclavul lui Pytagora (sclavul Ideii, va să zică) și, într-un dialog cu un ceremonial încercat, îl numește Cavaler al Triunghiului. Alchimistul Abstractor caută *essentia nobilis* și o mare distilerie îi stă la îndemînă. Cuvintele trec prin tuburi complicate și rețortele colectează, cînd procesul de prelucrare se încheie, substanța secretă din vorbe, *spiritum verbi*.

Procedul este lăptos și oricine are oarecare cunoștințe de poezie îl poate folosi cu abilitate. Poezia adevărată a lui Mihai Ursachi trebuie căutată în versurile în care lasă la o parte aceste abstracțiuni și dă fanteziei o mai mare libertate. *Palmierul Ta-*

lipot, Flanela, Poem despre Domnișoara Gabriela Șerban... sint niște mici balade, înfumurate și ironice, în stilul poemelor lui Jules Laforgue (*Les complaintes*). Iată, *Flanela*, balada unei călătorii în imaginație și a unei trădări în iubire: „Îți amintești desigur flanela violetă, / Flanela aceea sublimă pe care o îmbrăcaserăm / În cea mai frumoasă din sorile noastre; / Despre care spunea că îți șade / Ca o armură de smalț, și tu, în seara / Cînd ne pornisem împovărați de garoafe și iasomie / Către Ierusalim... Cînd madam Zambilovici / Ne-a dat cite două tartine (ca să avem pentru drum), / Flanela pe care apoi am adus-o / Fluturînd ca un steag zdrăntuit în războaie, / Pe care apoi am purtat-o / Cu frenezie pe trupu-mi uscat de hagi, / Pînă ce-a fost absorbită prin pori și s-a asimilat / În toate celulele trupului meu, / Și în schelet, / Iar țesătura ei scipitoare a devenit un țesut. / De ce încerci să negi, / De ce pretinzi că nu știi ce flanelă, / Ce seară, ce Ierusalim și așa mai departe? / De ce vrei musai s-o pipăi, s-o vezi, / Să o dezbraci, tocmai acum cînd nu se mai poate, / De ce pretinzi că nici n-a fost nici o flanelă, / Că nu mă vezi, că nu

mă simți, că nu mă recunoști?” Patetismul este subminat de ironia strecurată ca o otrăvă fină în versuri, iar în locul versului cantabil dăm peste un stil voit prozaic. Tehnica ar fi, deci, aceasta: o ridicare la putere, o exagerare a unui fapt banal (întilnirea, de pildă, cu o fată la o expoziție de pictură), o mobilizare a universului pentru a celebra acest simbol crescut pe straturile locului comun, (mahalaua *celestă* Ticău — este un exemplu) și o diminuare sistematică, în același timp, a faptelor, o reducere a lor la treapta zero printr-o inteligență ironică binevoitoare. Rămîne, totuși, în poem un lirism discret, elegiac, ca în această fantezie exotică: „Văzută-ai vrodată pe palmul de aur / Cum înfloresce ciudatul palmier / Talipot? / Este o mare coincidență / Să nimeresti chiar în clipa aceea pe țarm. / Pe dedesubt mișună porcii sălbateci / Însă palmierul, / Palmierul Talipot... / Prin aer filifree pasărea liră și pasărea ibis / Și fluturii grei de un albastru otrăvitor; / Însă palmierul... / Și dacă totuși te-ai duce dracul cu barca-î blestemată, / Palmierul Talipot, Talipot / Se face mii de fărîme cu floare cu tot”.

Eugen SIMION

avantpremieră editorială

HENRIETTE
YVONNE STAHL

Orizont,
Tinic severă

Editura „Eminescu”.

IRGILIU MONDA

Femele
și malmușă

Nuvele Editura „Cartea Românească”.

ALEXANDRU
PALEOLOGU

Spiritul și litera

Incercări de pseudo-critică, Editura „Eminescu”.

compendiu

TITU CONSTANTIN Ora închiderii

Sumarul acestei culegeri de debut, pînă la ultimele două titluri — nuvelele *Ora închiderii* și *Sarpele* — încrederează, precum în cazul altor altor încercări, o lăudabilă perseverență de a ținea în interiorul unei anumite formule epice față de care tinărilor autor pare a avea o mai sigură aplicație. Vădînd notabile aptitudini pentru epica de imaginesc, în posesia precum doi copii se joacă de-a lehabă. Oraș, Un turn, Văcă în căsușă, Obsesii posibile și altele, Titu Constantin experimentează cu eficiență pe terenul poeziei de alcătuire parabolică, scoțînd efecte de pe urma situațiilor stranii și a sensurilor precum doi copii se joacă de-a lehabă. Oricum, rămînînd la această parte a volumului și recunoscîndu-î autorului multe și de loc neglijabile virtuți nu pot evita senzația că, la urma urmei, acesta nu-î decît un început promititor, căruia se cuvine să-î acordăm încredere pentru ceea ce arentu-î va urma. Cîte alte cuvinte, dacă ar fi lipsit cele două nuvele citate la început, cartea aceasta ar fi sîrbit o încă unul numărul debutanților (talenta), dar care, deocamdată, fac mai mult dondă unor promisiuni decît a unor certitudini. Aceasta cu altă mai mult cu cit bucată precum *Campanul*, Al patruzeci și nouălea etaj și *Amiază sau un ceas oarecare din noaptea sint cu totul neizbitite; simpatismul și originalitatea, în ordinea fundalului narativ, și prea directă apăsare pe filul parabolic sint fatale aici.*

peze semnele marcat autohtone ale sursei originare, poezia lui Petre Got, adesea, dă impresia unor inscripții fidele ale însăși realității etnografice pe care — curîntul e cu totul potrivit aici! — îi propune s-o oglîndască. Și totuși, în momentele cele mai bune ale inspirației sale, autorul își divulă din plin înviriurile venite din partea artel populare maramureșene, că-ia, se știe, și sint proprii acele aate de ordin stilistic capabile să sublimozze realul pînă la hieratismul mistic și, în același timp, magini de o concretă halucinantă, într-o viziune care, în chin straniu, trimite cu oîndul la un adevărat expresionism sus-generis, fată de pildă, acest „pe-
sa” liric care izbuteste să restituie cel puțin cîteva dintre liniile atit de caracteristice ale artei naice maramureșene: „In satelu din Maramureș, / Inle pînă la cer, / Luna umbă goală prin casă, / Cînd tîmpoale s-au întors din război infirme și ele / De le aud morții nimeni pe sfert. / Pe genunchii rădăcelor au crescu hrînduși / De cîtea rugăceluni / Serpi roșii rîu bolta în cea rîndă strigote / Și cură stelele-n trupuri, / Tăcute, verzi... / De două ori se întorc esentele / Trebuie să trec dincolo / De focul nostru și-al năimănt”. (Serg). Observăm însă decît să diminueze considerabil efectul final al poemului. De aceea, e un adevărat noroc pentru poet să constată că în alte asemenea inscripții el renunță la atari ambiții desarte, acordînd deplină încredere sugestiei subiectuale. Avem în vedere poemetele *Suapic*, *Înălțăm casă*, *Coșuși*, *Noaptea*, *Părintii*. Exod, în care tocmai țaria poetului de a se menține într-o tonalitate a transcrierii așa zicînd impersonală asigură un sporit procent de vibrație lirică. Nu-î mai puțin adevărat însă că recrudescențele dorinței de a „medita” cu orice preț se ivesc largă distul de idee și Petre Got nu ezită să ne comunique stihuri de cea mai curată banalitate: „Soare dulce liniștii noastre, / Din cer preu scump coborî. / Lovitura de pîmînt a lumii / Puerii pămîntului, / De cînd te-ai dus / E cerul tot mai gol / Și orele au anuțit de tot / Nu mai dăsează stelele la geam, / Pe lună umbă sîrcoale cîdare / Și de atit dor, s-a rupt / O roșid de la Carul mare” (Absență).

PETRE GOT Cer înfrunzît

Fără nici o preocupare pentru distimularea mentii să estom-

N. CIOBANU

comentarii critice

Pe ulița copilăriei, pînă la porțile nopții

Sub îngrijirea Ștefanei Velsar-Teodoreanu, a apărut de curînd în editura *Minerva* volumul de versuri al lui Ionel Teodoreanu, intitulat *La porțile nopții*. În fațeta care deschide volumul, Al. Philippide analizează cu eleganță modul de gândire al scriitorului scriitor care, despoziat de rigurile poeziei, nu mai ține seama acum „decît de adevărul întâmplărilor interioare, de mișcările sufletului, de mersul gândirii sale poetice, care îi este, aici, singura porună de care ascultă”.

Între-adevăr, Ionel Teodoreanu se anunță încă din romanele sale un privilegiat al inspirației poetice. Cu ochii vrăjiți de miracolul existenței, el înainta pas cu pas prin padurea de taine și își povestea incitant aventurii spirituale. Se întorcea însă adesea la primele momente de descoperire a lumii, evitînd parca ceva infircoșător și de nepovestit întilnit în cale. Trebuia să bînuim încă de pe atunci că înocența sa nu era decît surisul crispat al unei revoltați împămîntătoare.

Pe ce țărîm de umbre va fi ajuns copilul, refugiat, apoi, cu ochii măriti de groază, în brațele mamei? Ce nouă taină a lumii l-a ademinit pentru ca apoi să-î alunge în amintirea copilăriei nevinovate? Versurile sale ne vorbesc tocmai despre această întilnire ciudată: hotărînd mureu prin desul de forme, el a ajuns deodată la „porțile nopții”. Acolo, formule dispăseră înghițite de beznă din care nu se auzea decît surierul pustiu al unui vînt înghițat. De atunci, nici o minune a lumii nu l-a mai putut absorbi cu totul. Prin spectrul păstrat de atunci pe retina, lucrurile se dilatau exasperant, arătîndu-și fondul de întuneric. Stigătul de viață, eniar, avea timbrul metalic al spaimei nemărginite.

Toată poezia lui Ionel Teodoreanu e făcută din lupta aceasta frenetică între o vitalitate încreștătoare și obsesia morții. La început, moartea e o simplă adiere care mărește poftă de viață, alungînd pe poet în vacarmul orașului, în iluzia civilizației triumfătoare (*Poem simfonic al orașului zilei noastre*): altceci, sufletul lui caută vigoarea vegetalei deobădite, care dădește merou straturii de viață peste straturi de moarte (*Parea pădurilor*). Moartea e însă o prezență statornică, ca așteaptă răbdător sfîrșitul acestor dezlănțuri (*Balada doamnei*). Poetul știe că e deajuns să obșcoască o clipă pentru ca „doamna în galben” să păsească din umbră și să-î pretindă definitiv, fată, o singură clipă a alunecat în visare și ea s-a și instalat în toate fibrele lui: „Neauzi de încet, / Moartea clădise din mine un om de omăt”, (*Joc de larnă*). Împămîntat, el se scutură de această halucinație și întilnește cu un curaj provocator amenințarea care planează: „Cresțe în mine un dor de a fi ce n-am fost, ce nu sint, nici voi fi...”. (*Timpla mea visătoare s-apleacă mîhnit*), în timp ce moartea îl acompaniază funebru, înconjurîndu-î din toate părțile: „...în codri cresc înalt scirile / Și scirile...”. (*Întunecare*). Lumea toată devine o lume care trădează, pefăcîndu-se vesnic. Vîntul spurboară adăposturile, adăposturile chiar dau muguri. Înfrunzesc și se pfeac în țărîni. În această mișcare bezmetică, omul hătuit fuge împleticindu-se spre amintirea maternității: „Acesta nu e o noapte ca oricare alta. / E larnă aceeași bibliică noaptea-n Ajunului. / Noaptea copilului cerului, / Al unei mame — Maria

—, / Noaptea de loagă a lumii”. (*Noaptea omului*). Dar credința nu mai există, a apărut o căută copilul cu pîrl încărîntî la timple: „Odinoară, în foc de Crăciun cu taină-n carbune, / Copil în genunchi pe patul arel, / Cu suflet naiv ca cireșă-crecol, / Intram îngereste în rugăciune. / Dar acum nu mai pot”. (*Crăciun*). Frăbișindu-se totul în calea invaziei tragice, poetul rămîne singur, fată în față cu neantul. Nu mai poate da înapoi, nu se mai poate ascunde, de pretutindeni ning presimțirile tulburătoare. Umbra păcatului se întinde peste rînduiele firii și macină dinăuntru ceea ce trăia prin candora (*Călugării din vechiul schit*). Moartea capătă proporții cosmice, e o toamna universală care secătulește lumea de aur, respîndu-î pînă și stelele (*Moartea aurului*). Călugărul care și-a părăsit meleagul pentru a se salva de somnul toropitor, e nevoit să se întorcă pe cărările vechi. El știe ce-î așteaptă, dar își îndeamnă calul spre castelul rămas în paraziți, fiindcă drumul lui s-a sfîrșit. Astfel la naștere *Castelul*, una dintre cele mai frumoase balade ale morții din literatură română. De departe, castelul e o confuzie de via între frumusețe și moarte, chemînd cu glas surd pe călugărul pînă: „In fața ochilor troziți aveam doar nu țeseli / Clădit pe stîncă / Și cuprins de gheturile și nămelii piscurilor / Sau poate albit de varul lunii pline”. De cînd a plecat de acasă, fiul călugărului s-a avîntat în toate bălăile, a luat parte la toate pîrețele lumii pentru a fugi de surcarea lentă a timpului. În lipsa lui însă anii au devorat cu încetul orice urmă de viață și o liniște grea a coborît pe pămînt. Oamenii și lucrurile au încercat într-un echilibru derizoriu, „gata să cădă pulbere. / La o atingere cit de ușoară”. Cel care se întorcea acum e în urma timpului și, de aceea, cînd intră în iatacul frumosei adormite, moartea își revendică violent, ca un arc de oțel întins prea mult, ceea ce i s-a sustras: „M-am despărțit de palos, / Și îndată, credincioasă lamă s-a și stins, / Ca apa care-n gheată în ninsoare deasă”. Ca o scînteie electrică, venirea lui aprinde pentru o clipă viața în ochii fecioarei: „Ochii ei au pilpîit, ea atîna de raza inviorii, / Deschizîndu-se trespă, / Atit de mari și limpezi”. Dar viața n-a fost decît o ultimă tresărire a vînoșății, acceptată îndată de năvala greoie a dreptății eterne: „Am îngăimat cu gemăt / Astfel regăsiindu-mă în ochii dragostei: / Du-te, Moarte, / Și m-am stîns”.

Acesta este strania aventură a scriitorului pe care noi l-am cunoscut numai sub chipul unui sensibil evocator. Conștiința sa a trebuit să lupte merou cu tentația morții, pentru a țese, neobosit, la lumină. În rarele momente de completă descurajare, el s-a apropiat cu înțelegere pînă și de moartea căreia l-a bînuit tristețea de a fi singură: „A început să-și pieptene alene pîrlul gabeln toamna / Singură cîntîndu-și ca de leagăn, cum fac deseori femeile cînd le cuprînde taina pîrlului. / Știînd-o ca și mine singură și-nvînsă, am întins mina spre ea”. (*Paria*).

Alexandru ȘTEFĂNESCU

efemeride

Eugen Tăutu

Acum nouă sau zece ani, un elev din penultima clasă a unui liceu provincial făcea un portret al lui Gheorghe Lazăr care umplea de uimire, ca să nu spun scandaliza, pe foarte mulți. Portretul prevestea însă un mare pictor. Nu știu dacă vreunul din cei care s-au speriat atunci de „lipsa de asemănare” a portretului cu obrazul istoric al lui Lazăr a fost să vadă prima expoziție personală, închisă recent, la București, a tinărului pictor: mă tem că neînțelegerea ar fi sporit pînă la perplexitate. Deși expoziția este a unui mare pictor.

Il cunosc pe Eugen Tăutu — acesta e numele pictorului — de cînd, student fiind, îmi arăta cîte ceva din desenele sau din versurile lui (și astăzi mai scrie versuri); îmi vorbea, mai ales, despre sine și despre arta pe care visa s-o facă. N-aș putea spune că toate ideile lui Eugen Tăutu erau și ale mele sau că, măcar, le înțelegeam destul de bine ca să pot să nu fiu de acord cu ele. Dar era, nețigăduit, în aceste idei, o obsedantă preocupare de absolut, de limită, de spiritual, în pictură, pe care o recunosc astăzi în tablourile artistului.

Dacă ar fi să caut tema secretă și esențială a acestor tablouri — atit de asemănătoare și, în același timp, atit de diferite — aș numi-o *frica de inform*. Cu „pendantul” ei pozitiv, desigur: încercarea de a reinventa o structură a lucrurilor. Majoritatea pinzelor (unele de dimensiuni foarte mari) par rodul unui efort tenace și neînchipuit de conștiincios de a reconstrui, de la zero, lumea. Privite de aproape, ele ne izbesc ochiul prin densitatea spațiului plastic, prin geometria internă perfectă, prin minuția cu care e lucrat fiecare detaliu; privite de la distanță, tablourile seamănă cu niște faguri uriași, fiindcă toate celulele se ordonează în funcție de liniile de forță ale unei Idei, ca piilitura de fier cînd se stringe la capetele magnetului.

Densitatea spațiului plastic e atit de mare încît nu mai rămîne loc pentru goluri: geometria tabloului reprezintă o victorie fragmentară asupra informului.

Pictorul lui „formează” lumea; dar viziunile lui — asemănătoare cînd cu niște călătorii printre forme armonioase și stranii, cînd cu niște descinderi în țări fermecătoare de vis, cînd cu niște hieroglifice nostalgice — nu țînesc pur și simplu dintr-o teroare de haos, de dezordine, ci se desfașoară meticolos, cucerind pinza centimetru cu centimetru, după un plan exact, matematic. Nu este nimic superficial, nici o grabă de a opune informului niște forme, materiei confuze o geometrie a spiritului, ci o înaintare răbdătoare și fără greș. În fața dreptunghiului de pinză, pictorul procedează ca un arhitect care măsoară distanțele și unghiurile, înainte de a construi, și care pornește, totdeauna, de la temelie.

Ceea ce mi se pare extraordinar este că simetriile tabloului n-au duritate, nu sint rigide, ci, dimpotrivă, pline de tandrețe; arhitectul e dublat de un poet; geometria se îndulcește în culorile liniștite și senine ale celei mai pure imaginații. „Filozofia” pictorului se revelează ca o bucurie de a contempla. El privește spre toată această lume de forme, spre acest fagure uriaș, nu numai ca un cititor de taine și de semne; înainte de a destăinui ceva, pictura lui seduce ochiul,

Nicolae MANOLESCU

prima dragoste

Sandu Neagoe, cercetător la unul din Institutele de cercetări ale Academiei, om la circa douăzecișisouă de ani în excursie la Snagov a cunoscut o fată de șaisprezece ani, prezentată de o cunoștință comună și ziua-ntregă o petrecură legându-se-n barca greoaie, mișcându-se atentă prin stratul de lăntă. Aruncându-se din barca în apă un timp zvircolindu-se-n mișcările stilului delfin, al dulcelui stil bras și-al generalului stil crawl. Intorcându-se la țarm se tolăni pe pături expunându-și lenea cu nevinovăția tinereții lor diferite, o bizară tensiune între liniștea și dezinvoltura lui, grația și vioiciunea ei.

Sandu nu era tipul clasic de cercetător. Era nui degrabă un bărbat înalt și gras și-și petrecuse anii de până atunci în oșpețe sistematice, în aventuri destul de lipsite de eleganță și sta acum în fuma în cabinetul său de acasă amintindu-și cu plăcere de escapada plină de poezie, de oarecare nesăț chiar, din acea dimineață binecuvântată de la strandul Snagov și fuma liniștit în cabinetul său de acasă ștergându-și sudoarea provenită dintr-o emoție puternică ce-l atacase pe neașteptate.

O reținuse pe Gabriela acum două-trei luni la spectacolul formației „Mondial” de la Student-Club, unde el venise împreună cu Dumitru Dinulescu, fostul metodist al localului și stăteau amândoi pe scaunele de la bar și la un moment dat Gabriela intrase, înconjurată de un grup de tineri de vârsta ei și el privea zguduit în direcția aceea și Dinulescu bea din ceașca de cafea în momentul când a fost surprins, fiind apucat de incheietura minii și formația „Mondial” atacă iar una din melodiile la modă și tot localul vuia amplificând vocele melodioase ale formațiilor și mocheta localului înghițea pașii grăbiți ai grupului Gabrielei care-și căuta locuri în localul înțesat, strecurându-se prin ușa bătăntă și se instală cu toții sub scară, într-un loc ferit și începură o conversație animată, probabil în legătură cu lucruri foarte simple.

— Când am fost eu metodist aici, începu Dinulescu, îmi plăcea să organizez spectacole de o înaltă ținută intelectuală.

— Și acum ti se pare ceva schimbat? întrebă Sandu Neagoe.

— S-ar putea să nu se fi schimbat nimic, răspuse fostul metodist, dar cred că la vremea aceea despre care-ți vorbesc atmosfera era alta.

Neagoe-l privi cu tristețe pe fostul metodist, se ridică în picioare, își potolivi mai bine stercul cu motive naționale și se îndreptă spre masa Gabrielei fixind cu insistență părul ei blond cu codițele birzoi și simțindu-se probabil fixată, Gabriela roti capul și-l văzu pe Neagoe. Atunci ea se răsuca toată și literalmente zbură de pe locul ei și se-nlămură amândoi în dreptul spotului care ședea stins, în dreptul mesei oficiale și-n ochii ei se puteau distinge mai multe întrebări și el ținea minile pe lângă trup și lasă ochii-n jos și erau amândoi neliniștiți, visători în același timp și formația „Mondial” atacă melodia „De va veni la tine vântul” de Romeo Vanica.

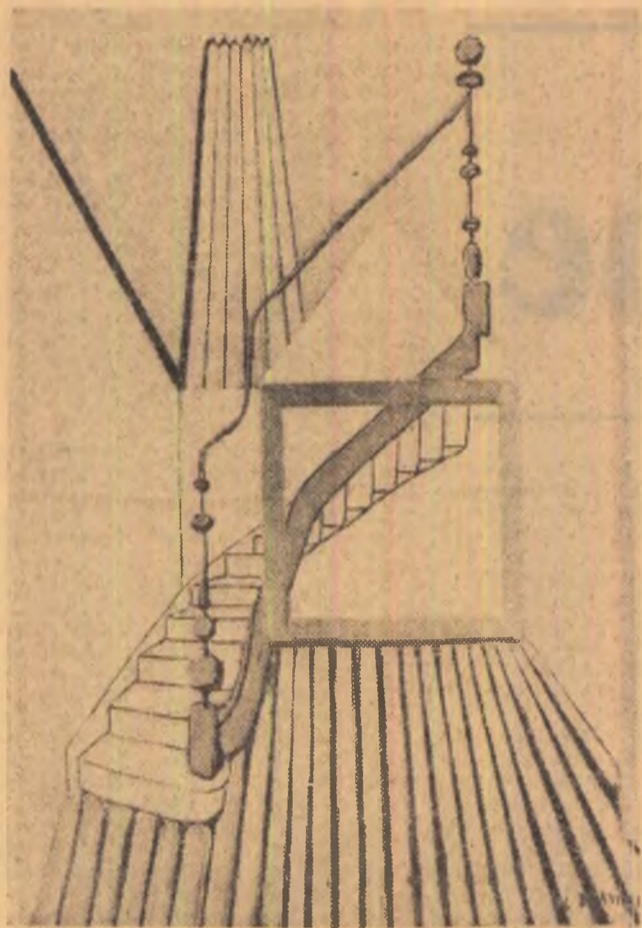
— Buna seara Gabriela, spuse Sandu.

— Buna seara Sandu, spuse ea.

— Ce faci? zise el și se uită la ea cu oarecare reproș și ea înțelegând că el se uită la ea cu oarecare reproș zimbă.

— De ce rizi? insistă el.

— Așa, răspuse ea și lăsă capu-n jos în timp ce el luind-o de după umeri o aduse până-n dreptul barului acolo unde Dumitru Dinulescu stătea întors cu spatele

GASTON BERTRAND : SCARA GALBENA

și discuta cu gestionara care zimbea și Sandu se plasa împreună cu fata cițiva metri spre dreapta și-o-ntrebă.

— Nu vrei să bei ceva?

Ea se uită deodată în ochii lui; cu toată lumina scuzată care era, el îi distingea cu siguranță privirea de culoare verde, imposibil de controlat și chiar tăioasă, el îi susținu privirea și ea spuse:

— Nu ți-am dat telefon pentru că ambiția mea a fost să nu-ți dau telefon.

— Te-nțeleg, răspuse el cu același aer neutru pe care-l menținuse încă de la-nceputul întâlnirii privirii lor, așa mi-am închipuit și eu, mai spuse și reze-mindu-se amândoi de teighea rămăseră așa un timp.

În imaginația lui Sandu Neagoe această finală rămăse înghețată ca o frumoasă fotografie de album și după ce consumă atât timp cit puta această ultimă imagine păstrată, începu să se-mbrace cu mișcări repezi, bruște, își puse costumul său maron, cravata albastră cu dungi negre și ieși din casă fluierind. Pentru că ea renunțase în fine la ambiția ei prostescă, îl chemase cu insistență și el se-nființă în fața stației de benzină unde stabiliseră și după zece minute de așteptare, ea apără, mișcându-se fără grabă, cu părul coafat într-un fel în care Neagoe nu se aștepta, și porniră ținându-se de mână, direct peste cimp, vizind biserică ce se zărea în locul acela de lângă patinoar, aproape de fosta barieră a Vergului, pe linia lui 26 și 27, trecind peste cimp înspre linia lui 24.

— Ne-am plimbat vreo șapte ore, spuse Neagoe în grupul acela din hol de la Athenee Palace, sorbindu-și neglijent paharul de Campari, ascultat cu atenție de Dumitru Dinulescu, luat în deridere de Bursă, Mircea

Cornișteanu și ceilalți doi tipi veniți cu Bursă, pe care Neagoe nu-i cunoștea.

— Și spune-mi, ce vei face acum? întrebă unul din cei doi tipi pe care Neagoe nu-i cunoștea.

Neagoe îi răspuse cu o privire lipsită de bunăvoință și continuă să bea din paharul cu lichidul roșu ca singele, dar nu-și putu împiedea un zimbet șiret care i se-ntinse pe fața lui cărnăoasă și Dinulescu-l privea insistent, cu surisul său binevoitor atât de specific și discuția alunecă în alte direcții și abia într-un tirziu Neagoe mărturisă despre lacul Snagov, apele lui străvezii, unde întotase vreo patru ore după un nufăr roz și Dinulescu-l completa. Fusesse și el pe lacul Mogoșoaia, într-o duminică dimineață, într-o vară și Linda-l aștepta la mal și el trecuse prin lacul acoperit de lăntă și numai foarte rare frunze simple de nufăr apăruseră-n calea sa, ferit de saltea-lui de plastic de atingerea cu plantele, și stase cu Linda-n continuare, mincaseră, băuseră, se odihniseră și când se-ntoarseră-n București, Linda-l rugă să-o conducă până acasă, fiindcă-i era urit și era o zi frumoasă și el se gindea cu insistență ce va face în timpul serii și după ce se despărți de Linda se-ntini cu prietenii și nu-și mai aducea aminte cum se distrase ulterior.

Îeșind din barul hotelului Athenee Palace, cei șase prieteni se treziră izbiți de căldura soarelui de primăvară și porniră alene prin oraș, Neagoe stăruind împotriva orgoliului său, plănându-și o aștepte pe Gabriela, a doua zi când iese de la școală și Dinulescu mergea cu Bursă și prietenii lui Bursă spre stația de autobuz. Mircea Cornișteanu se-ntorcea la soția lui care-l aștepta cu ciulama de pui, suc de roșii și ichiie de fasole cu cimțat prăjit și Gabriela probabil că-n aceste momente se gindea și ea la Neagoe, acasă cum sta la masa unde era strinsă toată familia, scotea cu delicateță lingura din ciorba de vacuță și atingind cu buzele ei cărnăoase lichidul aburind, trăia probabil prima ei dragoste.

IOLANDA MALAMEN

Visul

Pe părăsita sint în vis
prin zece fluvii înat eu
nimeni nu moare ca să știu
ochiul cit poate fi închis

iubitul meu menalc cel bun
cu melancolică dreptate
mi-a dat catarge să adun
miinile mele prea umlate

și iar mă tem eu să respir
menalc cel bun dă-mi

dezlegare
să las din trup atât cit

știu

și să mă-nchin cu zece
gheare.

Pentru menalc

liniștea

Aleargă după sfera
cea desbrăcată în vis
pagube de iubire
supartă bolta grădinii

niciodată vara
n-ai abasit sărutind
cartea cu numărul zece
aleargă prin brusturi
și tulburi noroaie
sfera face
ca un copil temător
de o moarte devreme

ulu cu aripe unghiulare
sfera cu tine
plutește în palid solstițiu.

Lacrima

tace menalc

Lacrima tace și tace
ca un ceasornic bătin
haide la prins
fluturi de rasă
din incercuile bolte
mînclunle firii
bolborosesc ca riu
haide și vom privi
lanuri de flori
și amurg singuratec
îmbrăcîndu-ne-n alb
delicate pleoape.

GHEORGHE MATEI

Lentile

din adinc

Dă-mi oglinda ta cu două fețe
S-o pot face ușă între noi,
Geamul-i pun cu dunga pe tristețe

Și-n oglinzi îmbrac pereții goi.
Camera îți va părea imensă
Prelungită-n cele patru zări,

Atmosfera să fie densă
Încărcată cu baiste de plecări.
O să fim copiii mai de soi

Ușa se deschide doar prin noi.
Vom avea o noapte chinată
Între iulgere tăioase de oglinzi

Le vei urmări ca pe-o suită
Pînă unde poți să te întinzi.
Patul ce se-astere-n patru părți

N-o să te mai sperie atît
Am să-ți pun sub pălărie niște cărți
Și-ți vor ține toate de urit.

Arcade

Te rugai pentru mine
Într-un cadru restrîns,
Sub arcade feline
Coborite în plîns.

Și culcată pe noapte
Între umbră și fier
Îți plecaseși în lăpte
O părere de ger.

Jumătatea de floare
Rămînea fără vis
Într-un pumn de
răcoare
Adormind nedecis.

Încă o pasăre-și lasă
Într-o pană un zbor.
Unde apa rămăsoa
Își adună sobor.

Doar un șarpe împinge
Golul pînă la noi.
Între capete ninge.
Între trupuri sint ploii.

Despre prejudecata fanteziei...

Acuzatiile de ordin spiritual pe care le aducem semenilor noștri nu sint puțin, totdeauna avem impresia că, în ceea ce privește bogăția sufletească superio-ritatea ne aparține. Așa cum în adînc, sperăm nebulnoșii că noi n-o să murim, tot așa sperăm că noi sintem sensibili ca ceilalți. Experiența dovedește contrariu — cu toate acestea — continuăm să credem. Neurocreeva vine și din confuzia care se face între plenitudinea sufletească și acapararea aproape mercantă de probleme, idei, crize și aspirații.

Una din acuzațiile cele mai frecvente se referă la lipsa de imaginație. — Ia uită-te la X... E cu desăvîrșire lipsit de imaginație. Deci — pentru cei mai mulți dintre noi, lipsa de imaginație ar fi un păcat de moarte, iar cei înzestrați cu imaginație ar fi oameni deosebiți, sensibili, apti să cunoască esența lucrurilor. Eu nu mă îndrept imediat în cealaltă parte, eu nu spun că cei fără imaginație n-au apucat pe dumezeu de-un picior, nu trebuie să judecăm prin antiteză, trebuie să vedem, liberi de orice prejudecăți, dacă imaginația e o virtute sau un impas. Dacă adevărul e stabilit a priorie căutarea noastră e inutilă și ipocrită.

Ei consider — bineînțeles în ceea ce mă privește — că imaginația e una din puținele boli de care omul se poate vindeca singur. Nu e deloc simplu, fiindcă din refuzul de a accepta realitatea se naște fantezia. Or acest refuz trăiește în mod permanent în noi, și, în loc să vedem un fapt așa cum este, preferăm să ne imaginăm, să brodam pe marginea lui. Fantezia oricî ar părea de ciudat — e mai aproape de noi decît realitatea — așa că din comoditate preferăm fantezia, nu este mai la îndemînă. Spirite dintre cele mai adînci susțin că noi nu ne temem de moarte, ci de ceea ce ne imaginăm noi despre moarte. Tema morții depășește puterea și experiența mea, așa că nici n-am să-l aprob, nici n-am să-i dozmănesc pe filozofii și doctrii care se torturează, transformă viața într-un cosmar, dar noi nu ne mai dăm seama cine a generat-o. Vedem adeseori că un fapt săvîrșit, conștient, strănoste mai puțin spaimă decît ceea ce ne imaginăm noi. În orice caz unde e imaginație acolo se află și frica. Oamenii cu putere de imaginație trăiesc într-un permanent anostec de infern și paradis, dar și ingerii lor și demonii lor sint artificiali. Și mizeria lor e închipuită și fericirea lor e falsă. Încercuți de fantezme grele să mai ai puterea de a vedea realitatea. Numai realitatea e necunoscută — asta e ciudătenia —

Jurnalul unui martor ocular

lipsit de imaginație. Rămîne însă de văzut dacă calitatea principală a unui artist poate să fie fantezia. Observăm însă că merii artiști n-au fantezie. Obsedați de adevăr ei nu-și pot permite distracțiile pe care le oferă imaginația. Ei nu-și imaginează o viață, ei o discopăr. Pa-siunea chinătoare, dramatică pentru descoperirea adevărului transformă inevitabil fantezia într-o ocupație feroasă. Așeză artiștii care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a cunoaște lumea în care trăiesc. E știut că la mulți rezizori fantezia se naște direct din ignoranță. Poezia nu este așa cum cred spiritele care se îndreptă spre alte lumi, dincolo de realitate — ar trebui să vadă, în conștiința lor, dacă nu cum a se due spre alte lumi puțin prea vedea, înainte de a

OVIDIU HOTINCEANU

Era doar de cai o joie

Caii doar ştiam că joia
Trec cu hamul aruncat
Pe spinare în grădina publică
Să pască
Pasul tău împartumat

Oh, pe vremea-aceia încă
Frunzele cădeau ruine
Ingerile chip avea
Şi multă ruşine

Mina ce purta oceanul
De la ochi şi pin-la şale
Mina ce purta framptonul
Pe auzul dumitale

Acel trap săltat din nară
Zimbei îţi pune pe buză
Carnea-ţi lumina domoală
Lenes şi roind prin bluză

Şi ce bună-a ta vedere
Şi ce bun al tău auz
Parcă-ţi fulgera prin singe
Glonjful unui arcehubuz

Era doar de cai o joie
Era pasul tău dintii
Strălucă gaona ca guşa
Unei galbine gutii,

Era strada Valaori...

Scinteia-nceputul zilei
Ca o goarnă de alomă
Trăceau fercheşi ofiterii
Le batea şoldul o tifamă

Era strada Valaori
Un belşug de conigunde
Era tu într-o fereastră
Măr domnesc şi numai funde

Nu se aruncau nici flori
Nu se arunca nici floare
Caii-aveau chişita albă
Şi frumos mirositoare

Dar ai ridicat sprinceană
Şi oprindu-se din mers
Toată-lumea-aceia moartă
A pierit în trap invers.

Mina ta

Ochiul tău cerşind uitarea
Care de din umbră vine
Rana ochiului cea care
Sărutată e de spine

Mina ta ştiind adincul
Cel ce n-are trup şi chip
Cel din care-abia în urmă
Scaji o mină de nisip

Sălele pe care stele
Curg ca lacrimi, Şi uleiul
Lor te-oprind într-o noapte
Şi-amiroşi frumos cum teiul

Gura ce-n tăceri şt-n rugă
Flori deschide, Dar le frîngi
Lunecarea lor în moarte
Pleoapa coborînd, o plîngi.

ION TUDOR

Certitudine

Paradisul mi-l fac eu,
nu îl aştept!
Împodobesc mai frumos
decît este,
cu ajutorul pămîntului,
unde soarele mă priveşte
de pe lumea cealaltă,
aruncîndu-mi miresme
de somn,
pentru mine!

Urme şterse

Mergeam, şi-mi era frică
să nu-mi calc pe urme.
Credeam că-i mai uşor
peste frunze,
dar ele lăseau dire
mai adînci.

Atunci,
am început să alerg
şi am văzut că era
mai bine.
Copacii nu-i atingeam,
să nu se scuture.
Iarba o călcam
numai pe virfuri,
şi nu se îndoaia.
Alergau şi păsările
cu mine,
şi nu oboseam de loc.
La o margine de apă
m-am oprit!
Era adîncă!
Uitîndu-mă înapoi
nu mi-am văzut urmele!

Supăraţi,
ne răzbuşam,
vopsindu-le meru
în altă culoare.
Ele
nu sînt de vină,
numai noi
nu le-nţelegem.

Romantă albă

Firele albe
ne minăie templele
şoptîndu-ne vorbe
ce nu le cunoaştem.
Firele albe
să pleacă pe fata noastră
şi noi nu le vedem.
Supăraţi,
ne răzbuşam,
vopsindu-le meru
în altă culoare.
Ele
nu sînt de vină,
numai noi
nu le-nţelegem.

OPREA GEORGESCU

după amiază, tîrziu

Pe la ora patru după-amiază încetă să mai scrie. Astăzi avusese mină bună. Mai adăuga-se la romanul „Marea iubire a bunicii” trei pagini mari, scrise marunt şi citeţ. Scena revederii de la hipodrom îi ieşise alt de bine că citind-o, simţea fiori la rădăcina părului. În sfîrşit, îşi permise o figură în faţa ferestrei larg deschise. Era exact momentul, pentru că bătrînul lui cine ciobănesc începuse să răscolească toată curtea în căutarea ultimului ciolan îngropat. Splendidul gazon era într-un evident pericol şi, după roman, la gazon Dragomir lînea cel mai mult. Iohan era atît de bătrîn că uita unde aşunde ciolanele şi Dragomir, pentru a evita distrugerea gazonului, dădea fuga cu o săpălişă specială, de comandă, şi îl dezgropa ciolanul. Fără să vadă Iohan, îl punea alături un crenvurşti proaspăt, lucru care de fiecare dată îl mira peste măsură pe Iohan şi îl convingea tot mai mult de avantajul ascunderii minărilor în pămînt.

Acum Dragomir, pe lângă crenvurştiul obişnuit, mai luă o cratiţă cu multă mincure. Voia să-l liniştească pentru toată seara, deoarece avea o vizită feminină. Era joi şi de unsprezece săptămîni, în fiecare joi primea această vizită ciudată şi neînţeleasă, pe care încă nu reuşise s-o transforme în nimic obişnuit. Totul continua să fie aerian şi diafan ca un voal albastru bătut de un vînt primăvărat. Iohan mîncase crenvurştiul şi acum hăpăia destul de puţin convins mincurea rece de cartofi. Dragomir se uita la el şi se gîndea ce viaţă frumoasă duce bătrînul animal. Ar primi să facă schimb, dar din păcate, cine fiind n-ar putea să scrie acel minunat roman.

„Astăzi o s-o întreb ce dorote de la mine de vine în fiecare joi la ora cinci după-amiază cu regularitatea unui ceasornic. Îmi spune frazele acelea nebunesti ai căror înţeles nu îl prind decît după ce pleacă eu, adică prea tîrziu. Data următoare este atît şi toate gîndurile mele de o săptămîină întregă nu se mai potriveşte situaţiei şi sînt inutile. Atît de inaccesibilă din punct de vedere fizic, refuzînd orice încercare de apropiere, de mingiere. Totuşi comportarea ei delicată şi faptul că nu deranjează de loc (fără a abstrage de cele trei ore pierdute, timp în care ar putea scrie o pagină la roman) te opreşte să-i spui pur şi simplu: „Ascultă fata moşului cred că ar fi mai bine să eliberezi locul şi să uiţi adresa mea pentru totdeauna”. Ah, se mai gîndi Dragomir în continuare, toată lumea vrea ceva de la tine şi uneori nici nu-ţi spune ce anume. Pînă şi Iohan vrea mereu crenvurşti şi mincare, dar el ştie cel puţin ce vrea.

Îi mingie şi îi scărpină între urechi şi apoi îi luă cratiţa acum goală. Se retrase sub ciresul mare şi stufos şi se întinse pe banca de lemn.

„Dar dacă astăzi nu vine? se sperie dintr-o dată. Nu, nu se poate, trebuie să vină. Mai avem altele să ne spunem şi afară de asta mi-a promis că o să jucăm un joc interesant”.

Ceasul se apropia de ora fixată de obişnuiţă, ora cinci. Îi cuprînsese o dulce toropeală. Îl mai auzi pe Iohan lîngă el respirînd sacadat şi adormi. Se trezi brusc speriat şi transpirat, cu senzaţia că se întîmplase ceva deosebit cît timp dormise. Era buimăcit şi îşi dădu cu greu seama unde se află. Avu senzaţia că este urmărit, că cineva îl priveşte cu insistenţă şi îşi aduse aminte de Amalia. Să uită la ceas. Era cinci şi un sfert şi încă nu venise. Pînă acum nu se întîmplase să întîrzie nici măcar un minut. Se uită prin grădina. Începuse să bată vîntul şi ciresul imens de lîngă poartă arăta tulburător de frumos cu frunzele răscolite de vînt. Se ridică de pe bancă şi se apropie de cires pentru că avea senzaţia că din frunzele lui se va intruchipa Amalia şi se va da jos plîndînd înspre el. Simţea acum aşteptînd-o că îl frige inima în piept, că îl tremură buzele iar minile simţeau nevoia să îmbrăţişeze. Se uita la frunzele care se mişcau şi fosneau şi o aştepta pe Amalia cînd poarta grea din fier forjat scîrîi şi femeia intră înăuntru. Dragomir ar fi vrut să fugă spre ea dar nu ştia dacă s-o sărute, s-o strîngă în braţe sau numai să se incline uşor în faţa ei. Făcu totuşi cîtiva paşi nehotărîti spre ea şi bilbiu ceva în timp ce se gîndea mereu că astăzi întîrziase pentru prima oară şi că trebuia să se întîmple ceva deosebit. Poate şi vîntul prin frunzele de cires poate cerul înorat îl făcea să gîndească așa. Amalia veni spre el întinzîndu-i mina scoţîndu-l astfel din încurătură.

— Te am aşteptat. Mă obişnuisem să vii la cinci.
— Am întîrziat puţin. Am pierdut mai mult timp în faţa oglinzii. Apoi fără schimbare de ton: mi-e frig.

— Poţi să-mi spui de ce vii în fiecare joi la mine?
— Vrei să nu mai vin?
— Nu m-am gîndit. Voiam să ştiu de ce.
— De ce? Pare atît de uşor să răspunzi la întrebarea asta. Mai pune-mi un păhulel. Vrei să clarifici lucrurile? M-am încălzit. Nu mai-mi-e frig. Dacă vrei să clarificăm lucrurile, să jucăm un joc.

Dragomir spera din ce în ce mai tare că astăzi scără... astăzi se urta. Amalia scoase din geantă zece boabe de fasole. Stînsse lumina şi le aruncă prin cameră. Dragomir le auzi izbindu-se de mobilă şi căzînd pe jos.

— Acum trebuie să le căutăm. Cine va găsi primul şase boabe cîştigă jocul.

Se lăsă o tăcere aproape totală. Se auzeau doar respiraţiile celor doi şi zumzetul cîntărilor electrice. Începură să caute cu febrilitate. Dragomir mergea în patru labe, se izbea de masă, apoi de fotoliu. Nici unul nu gărise încă nici un bob. Dragomir simţea că de rezultatul jocului depînd foarte multe lucruri şi mai ales superioritatea faţă de ea, de care avea atît nevoie. Deodată Dragomir se opri. Vedea silueta Amaliei, şi ea tot în patru labe, căutînd. Începu să nu se mai uite după boabe. Mergea acum ocolînd masa doar cu intenţia de a o întîlni. Ocoli masa apoi intră sub ea stînd, dacă ne putem exprima astfel, la pîndă. Cînd Amalia trece prin faţa lui înaintea şi se loveşte de ea. Stătura puţin uşă. Dragomir era tulburat peste măsură. Ea vru să se retragă dar el o apucă de mîna, rămîniind sprijinit doar într-o mină şi în gîntînă.

— Jocul, să terminăm jocul, îl rugă Amalia.
— Nu, nu, bilbiu Dragomir: şi îi sărută mina, apoi înaintă şi mai mult spre ea cu mişcări repezi. Ea se ascunde după piciorul mesei dar el veni lîngă ea. Îi simţea umărul cald prin bluza de mătase şi începură s-o sărute. Apucă să mai gîndească: „Trebuie clarificat totul şi cît mai repede”.

— Jocul, jocul, scînci Amalia, dar era prea tîrziu pentru că Dragomir simţise că superioritatea o de partea lui, că acel ceva enigmatic din Amalia dispăruse şi, în pripă, grăbit şi nerăbdător, o muşcă îngrozitor de tare şi apoi se prăvăli răsuflînd lîngă fotoliul mare din piele neagră.

Amalia găsi întreprătorul de la vînt şi apăsa pe el. Nu se uită un pic în ochii celui-lalt, apoi se ridică în picioare şi ea la comandă se îndreptă către păhăruţele pline, iar Dragomir îşi aprinse o ţigare. Se uită la Amalia şi o văzu tristă şi foarte obosită. Simţi nevoia să continue jocul, iar acum la lumină se vedeau boabele de fasole. Deschise geamul. Vîntul se potolise iar frunzele ciresului erau încremenite ca într-un tablou. Se uită la Amalia care liniştit se apucase să cerpească nişte sosete de lînă pentru că se apropia iarna şi el n-avea decît o pereche.

— Jocul, să terminăm jocul, îl rugă Amalia.
— Nu, nu, bilbiu Dragomir: şi îi sărută mina, apoi înaintă şi mai mult spre ea cu mişcări repezi. Ea se ascunde după piciorul mesei dar el veni lîngă ea. Îi simţea umărul cald prin bluza de mătase şi începură s-o sărute. Apucă să mai gîndească: „Trebuie clarificat totul şi cît mai repede”.

— Jocul, jocul, scînci Amalia, dar era prea tîrziu pentru că Dragomir simţise că superioritatea o de partea lui, că acel ceva enigmatic din Amalia dispăruse şi, în pripă, grăbit şi nerăbdător, o muşcă îngrozitor de tare şi apoi se prăvăli răsuflînd lîngă fotoliul mare din piele neagră.

Amalia găsi întreprătorul de la vînt şi apăsa pe el. Nu se uită un pic în ochii celui-lalt, apoi se ridică în picioare şi ea la comandă se îndreptă către păhăruţele pline, iar Dragomir îşi aprinse o ţigare. Se uită la Amalia şi o văzu tristă şi foarte obosită. Simţi nevoia să continue jocul, iar acum la lumină se vedeau boabele de fasole. Deschise geamul. Vîntul se potolise iar frunzele ciresului erau încremenite ca într-un tablou. Se uită la Amalia care liniştit se apucase să cerpească nişte sosete de lînă pentru că se apropia iarna şi el n-avea decît o pereche.

— Jocul, să terminăm jocul, îl rugă Amalia.
— Nu, nu, bilbiu Dragomir: şi îi sărută mina, apoi înaintă şi mai mult spre ea cu mişcări repezi. Ea se ascunde după piciorul mesei dar el veni lîngă ea. Îi simţea umărul cald prin bluza de mătase şi începură s-o sărute. Apucă să mai gîndească: „Trebuie clarificat totul şi cît mai repede”.

— Jocul, jocul, scînci Amalia, dar era prea tîrziu pentru că Dragomir simţise că superioritatea o de partea lui, că acel ceva enigmatic din Amalia dispăruse şi, în pripă, grăbit şi nerăbdător, o muşcă îngrozitor de tare şi apoi se prăvăli răsuflînd lîngă fotoliul mare din piele neagră.

Amalia găsi întreprătorul de la vînt şi apăsa pe el. Nu se uită un pic în ochii celui-lalt, apoi se ridică în picioare şi ea la comandă se îndreptă către păhăruţele pline, iar Dragomir îşi aprinse o ţigare. Se uită la Amalia şi o văzu tristă şi foarte obosită. Simţi nevoia să continue jocul, iar acum la lumină se vedeau boabele de fasole. Deschise geamul. Vîntul se potolise iar frunzele ciresului erau încremenite ca într-un tablou. Se uită la Amalia care liniştit se apucase să cerpească nişte sosete de lînă pentru că se apropia iarna şi el n-avea decît o pereche.

OCTAVE CAMUS : PORTEUR DE FEMIEIE

Dragomir o cuprînsese pe după umeri şi nu-şi putu da seama cine tremură, ea sau el. Se îndreptă spre casă, spre sufrageria de care Dragomir era foarte mîndru. Acolo în micul băruţel pegătise câteva băuturi deosebite. Urcară scările de lemn uitîndu-se unul în ochii celui-lalt iar Amalia se împiedică de două ori dar fără urmări deosebite. Intrară înăuntru.

— Să-ţi dau ceva tare de băut să te încălzeşti?
— Da, dă-mi ceva.

Dragomir umplu două pălărele.
— Spune-mi, săptămîniua asta te-ai gîndit la mine? îl întrebă.

— Da. Mai ales seara înainte de culcare, înainte de a adormi. Îmi pare rău că n-ai cunoscut-o pe bunica şi că nu vii mai des pe la mine.

Se aşezară pe pernele mari, enorme, puşe pe jos lîngă bar. Femeia se uită la becurile care dădeau o lumină prea puternică şi îngustă ochii iar Dragomir stînsse repede lumina mare şi lăsă aprins doar un beculeţ care lumina barul.

„Trebuie să ştiu ce vrea de la mine. Nu mai trebuie să las lucrurile așa, nedefinite. Asta mă macină. Trebuie sau să mă culc cu ea sau să mergem undeva împreună, la un restaurant, să întîlnim cunoscuţii și să stăm de vorbă cu ei. Atunci nu-și va mai permite să fie atît de ciudată”.

— Așa este mult mai bine, îi spuse Amalia, iar apoi parcă ghicîndu-i gîndurile: ești nemulțumit de ceva și nu știi de ce. Sper că nu din cauza mea.

Faptul că nu se putea purta cu ea cum era obișnuit cu celelalte femei îl cozonicia. Simțea nevoia să forțeze nota, dar îl era frică să nu se destrame vraja care simțea că îl cuprîndea din ce în ce mai mult. Femeia zîmbea enigmatic, atît de enigmatică că Dragomir se simțea prost.

— Poți să-mi spui de ce vii în fiecare joi la mine?
— Vrei să nu mai vin?
— Nu m-am gîndit. Voiam să ştiu de ce.
— De ce? Pare atît de uşor să răspunzi la întrebarea asta. Mai pune-mi un păhulel. Vrei să clarifici lucrurile? M-am încălzit. Nu mai-mi-e frig. Dacă vrei să clarificăm lucrurile, să jucăm un joc.

Dragomir spera din ce în ce mai tare că astăzi scără... astăzi se urta. Amalia scoase din geantă zece boabe de fasole. Stînsse lumina şi le aruncă prin cameră. Dragomir le auzi izbindu-se de mobilă şi căzînd pe jos.

— Acum trebuie să le căutăm. Cine va găsi primul şase boabe cîştigă jocul.

Se lăsă o tăcere aproape totală. Se auzeau doar respiraţiile celor doi şi zumzetul cîntărilor electrice. Începură să caute cu febrilitate. Dragomir mergea în patru labe, se izbea de masă, apoi de fotoliu. Nici unul nu gărise încă nici un bob. Dragomir simţea că de rezultatul jocului depînd foarte multe lucruri şi mai ales superioritatea faţă de ea, de care avea atît nevoie. Deodată Dragomir se opri. Vedea silueta Amaliei, şi ea tot în patru labe, căutînd. Începu să nu se mai uite după boabe. Mergea acum ocolînd masa doar cu intenţia de a o întîlni. Ocoli masa apoi intră sub ea stînd, dacă ne putem exprima astfel, la pîndă. Cînd Amalia trece prin faţa lui înaintea şi se loveşte de ea. Stătura puţin uşă. Dragomir era tulburat peste măsură. Ea vru să se retragă dar el o apucă de mîna, rămîniind sprijinit doar într-o mină şi în gîntînă.

— Jocul, să terminăm jocul, îl rugă Amalia.
— Nu, nu, bilbiu Dragomir: şi îi sărută mina, apoi înaintă şi mai mult spre ea cu mişcări repezi. Ea se ascunde după piciorul mesei dar el veni lîngă ea. Îi simţea umărul cald prin bluza de mătase şi începură s-o sărute. Apucă să mai gîndească: „Trebuie clarificat totul şi cît mai repede”.

— Jocul, jocul, scînci Amalia, dar era prea tîrziu pentru că Dragomir simţise că superioritatea o de partea lui, că acel ceva enigmatic din Amalia dispăruse şi, în pripă, grăbit şi nerăbdător, o muşcă îngrozitor de tare şi apoi se prăvăli răsuflînd lîngă fotoliul mare din piele neagră.

Amalia găsi întreprătorul de la vînt şi apăsa pe el. Nu se uită un pic în ochii celui-lalt, apoi se ridică în picioare şi ea la comandă se îndreptă către păhăruţele pline, iar Dragomir îşi aprinse o ţigare. Se uită la Amalia şi o văzu tristă şi foarte obosită. Simţi nevoia să continue jocul, iar acum la lumină se vedeau boabele de fasole. Deschise geamul. Vîntul se potolise iar frunzele ciresului erau încremenite ca într-un tablou. Se uită la Amalia care liniştit se apucase să cerpească nişte sosete de lînă pentru că se apropia iarna şi el n-avea decît o pereche.

— Jocul, să terminăm jocul, îl rugă Amalia.
— Nu, nu, bilbiu Dragomir: şi îi sărută mina, apoi înaintă şi mai mult spre ea cu mişcări repezi. Ea se ascunde după piciorul mesei dar el veni lîngă ea. Îi simţea umărul cald prin bluza de mătase şi începură s-o sărute. Apucă să mai gîndească: „Trebuie clarificat totul şi cît mai repede”.

— Jocul, jocul, scînci Amalia, dar era prea tîrziu pentru că Dragomir simţise că superioritatea o de partea lui, că acel ceva enigmatic din Amalia dispăruse şi, în pripă, grăbit şi nerăbdător, o muşcă îngrozitor de tare şi apoi se prăvăli răsuflînd lîngă fotoliul mare din piele neagră.

Amalia găsi întreprătorul de la vînt şi apăsa pe el. Nu se uită un pic în ochii celui-lalt, apoi se ridică în picioare şi ea la comandă se îndreptă către păhăruţele pline, iar Dragomir îşi aprinse o ţigare. Se uită la Amalia şi o văzu tristă şi foarte obosită. Simţi nevoia să continue jocul, iar acum la lumină se vedeau boabele de fasole. Deschise geamul. Vîntul se potolise iar frunzele ciresului erau încremenite ca într-un tablou. Se uită la Amalia care liniştit se apucase să cerpească nişte sosete de lînă pentru că se apropia iarna şi el n-avea decît o pereche.

— Jocul, să terminăm jocul, îl rugă Amalia.
— Nu, nu, bilbiu Dragomir: şi îi sărută mina, apoi înaintă şi mai mult spre ea cu mişcări repezi. Ea se ascunde după piciorul mesei dar el veni lîngă ea. Îi simţea umărul cald prin bluza de mătase şi începură s-o sărute. Apucă să mai gîndească: „Trebuie clarificat totul şi cît mai repede”.

— Jocul, jocul, scînci Amalia, dar era prea tîrziu pentru că Dragomir simţise că superioritatea o de partea lui, că acel ceva enigmatic din Amalia dispăruse şi, în pripă, grăbit şi nerăbdător, o muşcă îngrozitor de tare şi apoi se prăvăli răsuflînd lîngă fotoliul mare din piele neagră.

Amalia găsi întreprătorul de la vînt şi apăsa pe el. Nu se uită un pic în ochii celui-lalt, apoi se ridică în picioare şi ea la comandă se îndreptă către păhăruţele pline, iar Dragomir îşi aprinse o ţigare. Se uită la Amalia şi o văzu tristă şi foarte obosită. Simţi nevoia să continue jocul, iar acum la lumină se vedeau boabele de fasole. Deschise geamul. Vîntul se potolise iar frunzele ciresului erau încremenite ca într-un tablou. Se uită la Amalia care liniştit se apucase să cerpească nişte sosete de lînă pentru că se apropia iarna şi el n-avea decît o pereche.

GRISA GHERGHEI

Şi pînă la urmă Să te bucuri

si pînă la urmă
recunosc c-am crescut într-o
ascuns ca şi ceilalți
cel puțin jumătate din viață
ah cite vorbe
fără pămînt am aprins
abea acum înțeleg unde

frunzele galbene frunzele
încă mai sint liniştit
şi cum n-am să mai cresc
mă gîndesc la perdelele

grele şi moi
serviți o dulcează.

Îți spun

îți spun din suflet
așa cum se vede el acum
în virful tuturor simjurilor
ca o închipuire de teapă
o îti spun din suflet
am nevoie de neted
de o cumplită extindere-a
dielei

să fiu tatuat
după măsura durerii
pe care neroditorii
o stringe în simburii mei

Da

cum două lanterne
ne luminăm de aproape
cu simboluri eterne

sub pătura noastră
sint câteva frunze
şi-o pupilă albastră

în timp ce nu-i pasă
lumea ne ştie
numărați pentru masă

Da

cum două lanterne
ne luminăm de aproape
cu simboluri eterne

sub pătura noastră
sint câteva frunze
şi-o pupilă albastră

în timp ce nu-i pasă
lumea ne ştie
numărați pentru masă

Da

cum două lanterne
ne luminăm de aproape
cu simboluri eterne

sub pătura noastră
sint câteva frunze
şi-o pupilă albastră

în timp ce nu-i pasă
lumea ne ştie
numărați pentru masă

Da

cum două lanterne
ne luminăm de aproape
cu simboluri eterne

sub pătura noastră
sint câteva frunze
şi-o pupilă albastră

în timp ce nu-i pasă
lumea ne ştie
numărați pentru masă

Da

cum două lanterne
ne luminăm de aproape
cu simboluri eterne

sub pătura noastră
sint câteva frunze
şi-o pupilă albastră

în timp ce nu-i pasă
lumea ne ştie
numărați pentru masă

Da

cum două lanterne
ne luminăm de aproape
cu simboluri eterne

sub pătura noastră
sint câteva frunze
şi-o pupilă albastră

în timp ce nu-i pasă
lumea ne ştie
numărați pentru masă

Da

cum două lanterne
ne luminăm de aproape
cu simboluri eterne

sub pătura noastră
sint câteva frunze
şi-o pupilă albastră

în timp ce nu-i pasă
lumea ne ştie
numărați pentru masă

Da

cum două lanterne
ne luminăm de aproape
cu simboluri eterne

sub pătura noastră
sint câteva frunze
şi-o pupilă albastră

în timp ce nu-i pasă
lumea ne ştie
numărați pentru masă

Da

GEORGE ALIMAN

Noi aproape...

linişte, doamne,
spațiul ghicît
în liniile
palmelor tale,
negru vultur
împodobit cu mărgele;

mai aproape
de somn
mai aproape
de literă
cuvîntul
în liniile sale
dispare.

Şi cîntecul

sigiliul mag
pe picioarele păsării
praf;

întipit în cange
cîntecul moare...

aer
apă
colivie de aur.

Unde?

solitar şi senin
frumosul meu trup de vîespe
aerul bind;

unde a rămas
sufletul tău
liber de moarte,

unde a rămas
infirmitatea ta
zburătoare,

pentru care
schimb de parole
eşti acum pregătit.

ION IUGA

Apa reîntoarcerii

Te-ntorci în rădăcini iubito
lemnul plîns şi zilele strunite
stilpului prin noi crescut răjmas
ce padgorii reinvie
lutului scornit pe aldămas
rugurilor toamnei

trupul meu asprit de foc
mai repetă-ţi zîud înc-odată
vor fugi grădiniile din loc
ca în ruga ta să fie
răsărit
ceara ne va arde pe sub lespezi

şarpele acela
ne cuprînde-n ora riului uscat

Pină piatra

Piatra din palmă las-o spre lut
dorul meu va înalta-o templu
ochii tăi vor fi ferestre

lumina va rasi atunci
semnul o semnal întors peste grînzile
mele

boltite-n miini de luminare

se-asează singură piatra
aud iarba călătorînd în urma ei
verde să ne-acopere

FILM

Muzică și premii

Vreme de cinci ani a navigat către ecranele noastre filmul lui Robert Wise, apărând la noi (asemenea unei bătrâne năpădite de alce) acoperit de premii. Le reamintim: Premiul Oscar 1965 pentru cel mai bun film american al anului; cel mai bun montaj; cel mai bun aranjament muzical; Trofeul celor cinci continente acordat la Milano în cadrul Mișei.

Apropie că (i-e frică să intri la această producție de premianți), despre care mi-aș fi avertizat (ca să știți!) că a adus studioului 20 — Century-Fox „cele mai mari încercări din istoria cinematografului”. Și așa că perlele gigantice de la „Patria” se dau lent înlăuri, o suprafață albiu cit domă terenuri de tenis dispuse vertical se curbează lateral, inundată de imaginea unor munți splendid filmați din elicopter: și se taie respirația de-așupra grozavelor piscuri și prăpastii. Ca și altdată, am simțit imboldul de a apleca la acest peisaj grandios dar n-am clipit-o, mai ales că de vreo cîteva clipe o fată nădrăvonă (actrița Julie Andrews) se apucase să cînte cu însuflețire.

Sunetul muzicii (ce titlu palid!) e un film ușor, în care personajele cîntă, dansează, se înfruntă, se împacă, iau atitudine, rid, se iubesc. Într-o Austrie din preajma Anchlussului se desfășoară o poveste de dragoste între un boadăș aspectuos (Christopher Plummer) tată a șapte copii, și guvernanta posesivă și sărăcie, educată în rigori militare, lădă și complicată prin existența unei baronese frumoase, dar lipsite de virtuți pedagogice, prin acțiunile celor cinci fete și doi băieți, al căror rol în film are mare importanță și, mai ales în seria a doua, prin înfruntarea de ordin politic: von Trapp e un austriac patriot, ce și declară deschis împotriva anexării țării sale la Reichul hitlerist.

Nu vom insista asupra dramaturgiei filmului intrucit nu ea duce greul. Ca și în alte filme muzicale, muzica și dansul sînt ispitele cele mai de soi, scenariul lui Ernest Lehman avînd meritul de a fi pus în valoare aceste atu-uri. Dintre melodiile lui Richard Rogers cîteva sînt cu adevărat frumoase, cum ar fi acele cor al călugărilor: „Ce e de făcut cu Maria?”, suava „Floare de colț”, rămasul bun al copiilor sau „Am 16 ani, tu 18”. Cuceritoarele sînt și momentele de dans, mai ales cele susținute de Julie Andrews în compania copiilor și scena de dragoste a celor doi adolescenți în chioșc. Firmește, filmul fiind extrem de hînuș, ar mai fi de remarcat și alte momente muzicale (tată unul pe care ni-l reamintim acum: melodia cîntată de guvernanta și copii, în camera acesteia, pentru a-i face să-și uite teama de trănete, gîndindu-se la „lucrări plăcute”).

Julie Andrews și copiii (foarte bine aleși) sînt pentru noi stelele distribuției. Această actriță amintește, prin jocul ei complet, de Shirley Mac Laine sau de ultimele Danny Kay De la scenele de interiorizare reală (spovedania de dragoste în fața stăreței), la exuberanța nestăpînită (drumul spre casa Von Trapp), pasul de dans, extrem de sigur, ritmul și plîsul convingătoare, puține nuanțe de interpretare îi scapă acestei deosebite actrițe. Christopher Plummer (cu o partitură mai săracă) e foarte bun în exprimarea rigidității și îndărătniciei, mai exterior în dialogul de dragoste.

Cuceritoare este relația guvernanta-copii, pentru noi cea mai realizată din tot filmul. Ostilitatea manifestată de la început a micilor eroi se transformă treptat, grație tactului și iubirii mame-nece dovedite față de ei tîndră femeie, în afecțiune înfloărată. Etapele acestei relații sînt strălucit marcate de Robert Wise, iar dintre toți minorii, cea mai simpatică ne pare Gretl, în vîrstă de patru ani, cu un chip atît de expresiv cît ai recunoaște-o dintr-o suită. Boudoacă, stingăce, cu un mic simțet înimățabil, micuța interpretă „se joacă” pe ecran nespuns de natural, aducîndu-ți aminte multe mărturisiri ale unor actori de seamă (Maurice Chevalier între ei) despre dificultatea de a filma alături de copii. Pentru noi care considerăm întregul cinematograf un joc, interpretarea permanentă cuceritoare a micilor interpreți (afiați la vîrstă jocului!) constituie un argument de luat în seamă.

Aveoie am mai rezista la încă o viziune a acestei plăcute pelicule, dar o versiune prescurtată — inexistentă totuși — ne-ar ademini, ca și un disc cu cîntecele din Sunetul muzicii. Nu ne îndoiim însă că pentru amatorii genuin ai acestui film panoramic muzical este o adevărată sîrbătoare.

Ilie CONSTANTIN

Julie Andrews și Christopher Plummer în filmul „Sunetul muzicii”

EXPOZITII

Portret în arabescuri

...Trebuie recunoscută magia din totdauna a scrierii. Dar e nevoie de un ochi pur, pe retina căruia să nu se fi imprimat odată cu calligrafia semnelor și semnificația lor. Ignorînd importanța de cod a alfabetului, rămîne clansura în spațiul imaculat al hîrtiei a micilor și grațioaselor semne și una din virtuțile ingenui ale umanității, cea în care litera trăiește doar în dimensiuni fragmentare — bici, codiță, linioară — este o fază în care magia calligrafiei se destramă inevitabil, fîltîrîndu-se cu un vechi palimpsest oriental sau cu un frumos makemono sau kakemono japonez te reduce însă în starea de grație a recunoștinții. Înțelesurile sînt nebuloase dar prezența traiecului pensulei sau peniței echivaloază cu o adevărată fascinație. Scrierea devine atunci pictură și nu există pentru un spirit caligraf plăcere mai mare decît plă-

cerca de a inventa, cunoscînd legile aproximării grafice, litere inexistente dintr-un alfabet la care nu participă. Un manual de calligrafie rămîne totdauna o tentație. Priviți o pagină de manuscris, gotic sau un evangheliar chirilic pentru a înțelege că o litera (semn) împrăstie în jurul ei energie. „Scriitura este tot ce poate fi mai opus iconografiei și ea înseamnă o revanșă imediată a spiritului, a abstractului asupra aparentei, a concretului. Arterele orientate care nu sînt deloc arte de muzeu ci forme de ritual își rezervă zonele de contemplație într-un domeniu mult mai înălțat decît în cel al jocului desului de mecanic al formelor, al volumelor sau al culorilor. Un bol japonez refuză să fie admirat: el trăiește mai mult prin sunet și patină.

Sîntetul îl investeste cu puterea miraculoasă de a răspunde, patina înseamnă nu numai timp încorporat, ci și caracter. Contemplația pare a nu recunoaște necesitatea estetică, emoția depășește nepăsătoare ael „ce frumos e” și își găsește desăvîrșirea în „ce drept e” (ca o justiție implacabilă). „Grădinile de piatră” ale budismului par inexplicabile pentru ochiul european deprimat cu zgomotul orgiilor vegetale, fie ele temperate în tăietura geometrică a unui parc frantuzesc. Austeritatea este luxul cel mai pur și spiritului. „Începe prin arabescuri, prin vulturi să mă apropii de pictura unui aproape anonim tînar, Eugen Tăutu. Debutul său surprinzător se consumă în confirmarea entuziastă a criticii de artă. Faptul acesta poate să mă facă circumspect dacă nu mi-aș repeți că în timpul nostru critica n-a greșit capital în opțiunile sale, trecînd ca în alte secole indiferentă, dacă nu agresivă pe lângă valori.

Mă întîmeste la Eugen Tăutu această obstinatie în stabilirea unei scriituri flexibile în care ornamentul să fie celula constitutivă a alfabetului său. Dacă ar fi vorba doar de o simplă ostentație metodologică poate că lucrurile ar fi cu mult mai simple. Dar instaurînd un context ornamentat de atari proporții el deside legile decorativității pur, ceea ce echivaloază cu dreptul fie a construi un spațiu moral. „Orice comentariu la pictura lui Eugen Tăutu nu poate pleca mai întîi de la variațiile formale, e drept inepuizabile, el este obligat să parcurgă, să refacă traseele gândirii sale artistice. Titlurile lucrărilor pot constitui fără îndoială o cheie: „Omul-prințesa”, „Silbur deasupra „Dăivanului”, „Palimpsest” pentru o săptămîină magică”, „Ocean și ataraxie”, „Intropatie orientală”. Ele par să vorbească despre o meditație ajunsa în repaos despre echilibrul atins prin renunțarea — fără îndoială rezonanțe din frecvențele unor texte de filosofie indică. Dialectul ornamental prin care se spune Eugen Tăutu probează prin aglomerare o sensibilitate suprarealistă. Multe din temele sale denumesc o realitate în întregime imaginată.

Iată și motivele pentru care acest univers plastic (în ultimă instanță) se sustrage criteriilor estetice. Într-o formulare poate cam brutată în evidenta ei, Tăutu este un fel de Mondrian al curbei. Aceeasi existență invizibilă în spatele semnelor, aceeași coerență formală a lor.

Julian MEREUȚĂ

Sîngă : JOSEPH LACASSE : 1914
Dreapta : HENRI-VICTOR WOLVENS : GARA

SPORT

Decadența fotbalului?

La atita pasiune pentru fotbal, e normal ca nu numai antrenorii federali și cronicarii sportivi să fie numeroși, ci și suplinitorii. Permiteți-i, deci, lui Suplinitor VI să intre și el, odată în viață, pe terenul rubricii de față, în plină caniculară, cînd Suplinitor — titularul, dezolat de mersul fotbalului și de temporizările lui Niculescu Angelo, a alinecat în vacanță spre jocul de oină (vezi și proiectul său de program oiniric publicat în aceste coloane), iar Suplinitor II s-a autosuspendat pe cîteva etape, din pricina patimii sale incurabile pentru pescuit (pe care, de altfel l-a elogiat el însuși cu subtilitate sceptică, în numărul trecut).

Lesne de înțeles că și Suplinitor VI trebuie să-și expună, la rîndul său, un program teoretic răsănător. Ei bine, Suplinitor VI, mai puțin sentimental și de șase ori cît șase mai lîrșit, care n-a mai fost pe un stadion de pe timpul lui Barabky și Bindea, care face numai natație, dar nu din sportivitate, ci pentru că Dunărea e fluvul nostru național și deci aproape oricine știe să încete așa și-așa, ei bine, zic, Suplinitor VI va debuta nu cu un program, ci cu o previziune înspăimîntătoare: dragii mei amici, iubitele mele amice, blestemații mei amici, și la viitori sănătate, dacă așa merg și vor merge lucrurile, prea mult n-aveți ce să mă așteptați de la fotbal și fotbalisti, de la antrenori (vai, și nici de la Angelo Niculescu!) nici de la cronicarii sportivi, nici de la suplinitori, FOTBALUL VA INTRA ÎNTR-UN EST-O IREMEDIABILĂ DECADENȚĂ! Aceasta este declarația noastră intransigentă, cine n-are urechi de auzit, n-are decît să mă gîsească și de ici

încolo de șapte zeci și șapte de ori cite șapte, fiindcă, după cît s-a putut observa la Guadalajara, erorile în fotbal sînt perfect scuizabile și pot fi date drept tactici și strategii premeditate adine. Nu vom analiza aici cauzele decadenței fotbalului, spațiul nu ne permite, dar sperăm că fugalos și talentat analist sportiv C. Teacă se va ocupa în lungile sale vacanțe de antrenor, de aceste cauze într-un volum masiv de esuri, pe care l-am sfătuit să-l publice la editura pentru clasici „Minerva”, unde, recent, l-a apărut și lui Neagu Rădulescu romanul cu tangențe turfistice „Napoleon fugea repede”.

Mă veți întreba de ce decadența fotbalului? Au, nu există Pele, au Bobby, au Beckenbauer, au Fachetti, au și vai Angelo Niculescu? Incontestabil, există. Aș zice totmai pentru că există. Dar cit va mai rămîne în joc Pele? Oare nu el și-a deschis recent sau își va deschide, dacă nu mă înșel, în Anglia, o expoziție în gaj cu trofeele fostei și îndelungatei sale glorii de ieri și de alătării? Nu miroase asta, dacă nu a muntele de plietate, mai rău, a muzou, să ne fie iertat, a „finis coronat opus”, vorba poliglotului nostru imbatabil Eftimie Ionescu? Despre Bobby să nu mai vorbim. Bobby dragă, la Guadalajara n-ai rezistat mai mult de o repriză, despre Angelo Niculescu să tăcem de tot, el nu rezista nu o repriză, ci două reprize, le absenta pe amîndouă, temporizîndu-le. Dar se vor găsi, poate, inamici de-ai noștri care vor spune: Au, nu acestea sînt principalele semne ale decadenței fotbalului? Au, sînt altele, de pildă, afirmarea vertiginoasă a fotbalului feminin. Voi răspunde fără inconjur acestor de-

tractorii ai sexului frumos, care în misoginismul lor orb își fac iluzia că se răzună pe propriile neveste și pe mincărurile lor afumate, aruncînd fără un pic de jenă anatomia asupra fotbalului jucat de eternul feminin, le voi răspunde, nu, domnilor adepți ai jocului dur, nu femeia este vinovată de decadența fotbalului! „Dar, cine este, mă rog dumneavoastră”, mă veți întreba în cor? Permiteți-mi să temporizez puțin răspunsul, să fim intrucît folclorici, să ne întoarcem puțin, adică la oile noastre.

Va să zică prea mulți se pricep și discută fotbal, acasă fotbal, în piață fotbal, la serviciu fotbal, în deplasare la bodexă, fotbal. Peste tot, jocul cu balonul rotund. Pînă și literarii s-au năpustit asupra fotbalului și fac cronici sportive furibunde. Dacă și literarii, de la care, de ne așteptăm la o protecție a bunelor maniere... O, tempora, o mores, pentru a-l cita ad-hoc și pe Aristide Buihoi. În ce hal ne nivelează pasiunea asta nevoințată și unanimă pentru fotbal! A venit, în sfîrșit, vremea să ne trezim din această stare! Să devenim noi însine! Ajută-te singur! Fii bun și blinz și cu aproapele vostru așa cum sînteți și față de dumneavoastră însiși și de sine, ca să folosim gramatica impecabilă a lui Dinu Săraru și a lui Dragoș Cojocaru. Să-i lăsăm pe înșile fotbalisti să jure de cu adevăratele că vor juca fotbal și să se țină cuvînt pe onoare că-l vor juca la autentic. În general, ca să nu mai lungim simpoziuni, iubitori ai fotbalului, fii gentlemani! Altfel, intrăm într-o decadență a fotbalului din care nici o mic de suplinitori nu ne vor mai putea scoate! Am zic.

SUPLINITOR VI

TELEVIZIUNE

Ra - 2

O știre de ultimă oră anunță decernarea premiului de bravură oferit de orașul San Hemo pentru fapte curajoase pe mare, navigatorului norvegian Thor Heyerdahl și echipajului RA-2. Pentru bravura. Frumoasă tinutură are acest trofeu. De ev mediu. Parcă ar descinde din timpul turnirurilor și al cavalerilor în zale.

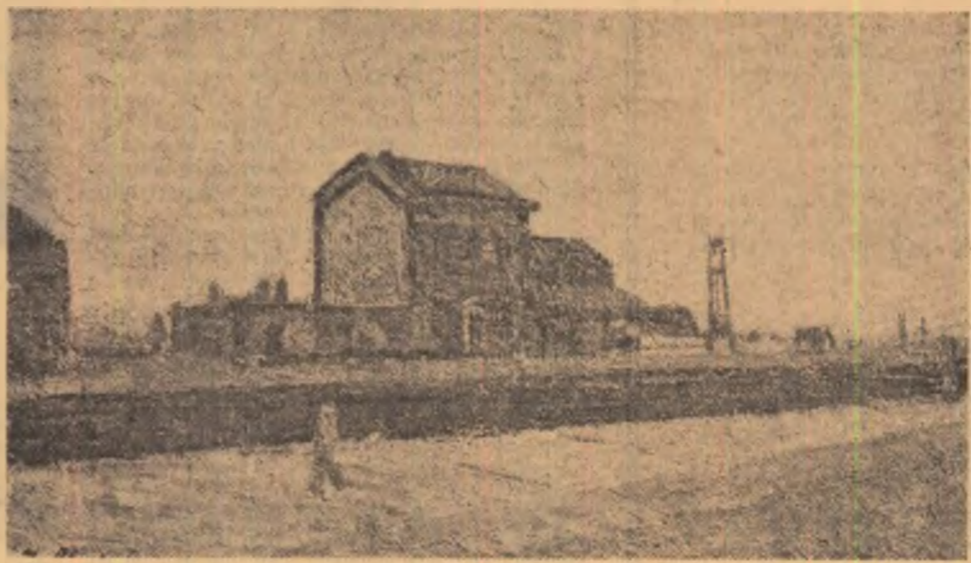
El răsplătește curajul și îndrăzneala a opt oameni, din tot atitea țări, porțiți într-una din cele mai frumoase aventuri. N-au căutat nici bani, nici doborîrea vreunei performanțe, ci au încercat să demonstreze că același drum în condiții destul de primitive (pe o ambrază de papiros) a mai putut fi efectuat de mult, de foarte multă vreme. Atît de subrele le erau condițiile de navigație, închit cu un an în urmă nu val (nici el prea înalt) le-a deteriorat navigațiunea numită pe atunci RA-1, stopîndu-i din drum. Au mai încercat odată în acest an, porînd dintr-un port african la 17 mai ora 8 dimineața. După aproape două luni au fost primiți sărbătorite, sute de ambarcuni așteptîndu-i la cîteva mile de fîrmarile Americii.

Datorită unui foarte interesant scurt metraj transmis de televiziunea noastră duminică, am văzut etapele principale ale acestei aventuri. Calitatea comentariului deosebit. Meritorie este promptitudinea televiziunii în acest caz.

Odată cu venirea verii, unele emisiuni își schimbă numele fără a duce însă și creun plus valoric. Nu prea ne dădeam în vînt după concursul „Intre metronom și cronometru”. Devenise plat, deloc interesant, obosite tare mult. Nu-l regăsim deloc. A fost dat să dispară și el, și a dispărut. O amintire îndulcîtoare n-o să-i păstrăm. I-a luat locul un alt concurs, nici el înșiși prea schimbat. Măstafa, priceput în toate încercările să înțesească atmosfera, dar simbolul greu apar. Nici chiar tema ultimei emisiuni, titlul, nu ne-a încîlșit. E-adevărat că întrebările museu de inteligență și înțelepciune. Pînă luni seara, eram curioși, și ca tare dispus la orice parin, cu vîta de vie crește cu 12 cm în 24 de ore. Am fost un natv. Ea crește de fapt cu 10 cm. Necazul a mai venit și de acolo, că cel ce a cîștigat acest concurs criticol n-a fost un bărbat de-al nostru. O femeie i-a făcut praf pe toți. O nedumerire am. De ce nu s-a transmis direct dintr-o crandă, sau, eventual, din saloanele unui bufet de cartier. Culcare locuți, neselie, decor, într-un cuvînt autenticitate din belșug.

Radu DUMITRU

P.S.: În cronica de săptămîna trecută se va citi: „...În mai rădîsem pe Dmăci și în Troilus montat de același reuzor. Esriu în la televizor într-un rol episodic în Neînțelegerea lui Camus.

revista străină

● POLONIA — Aceași impecabilă firmă grafică și substanțialul alcătuire a sumarului caracterizează și numărul de pe luna iulie al revistei varșoviene, din care desprindem: articolul profesorului Jerzy Szablowski, directorul Colectiilor naționale de artă ale muzeului Wawel — un episod al istoriei Gdaniskului; În apărarea traditiilor, actual I al unei drame de Andrzej Trzbiehinski; Sublime și frivole o interesantă expunere asupra teatrului popular polonez făcut de Jan Dorman, directorul unui teatru pentru copii.

● FEATURE (Forme) „Unul din episoadele cele mai dificile a fost scena execuției, la care am lucrat 24 de ore în șir. Am plîns serîndu-l. Mi s'apuneam că Maria și cu mine petrecuserăm trei ani împreună, și că îni era foarte penibil s-o văd trecînd printr-o astfel de grea încercare...” Sint

cuvîntele scriitoarei britanice lady Antonia Fraser, autoarea unei biografii a Mariei Stuart, „care a înregistrat un succes fenomenal”, după cum menționează un articol apărut într-unul din ultimele buletine culturale londoneze. A șasea ediție a acestui best-seler a ieșit de sub tipar, și curiozitatea publicului este departe de a se fi domolit. Conflictul Elisabeta I — Mariei Stuart bate toate recordurile în materie de biografii istorice. Secretul constă într-o documentație laborioasă și într-o abordare strict realistă a faptelor, fără nici o concesie făcută romanescului, obișnuit acestui gen de lucrări. „Nu-mi place genul de literatură în care se înfîlșese fraza ca: „Maria pricea ampusul document și suspină”, afară doar dacă un șoarece nu atestă că așa s-au petrecut lucrurile”, mărturisește lady Antonia Fraser.

● LES NOUVELLES LITERAIRES (9 iulie a.c.) „Europa stil 1925”, pagina de artă, omagiază expoziția inițiată de orașul Strasbourg sub auspiciile Consiliului Europei și care oferă, prin intermediul a două sute de picturi, o viziune asupra creației artistice de la mijlocul deceniului al doilea al secolului XX. Este momentul cînd suprealismul începe să se afirme — cu un an înainte, în 1924, Breton lansase Manifestul, — mișcare literară ce avea să influențeze artele plastice europene, dîndu-le o nouă direcție.

● L'EXPRESS (19 iulie a.c.) La rubrica dedicată cărților, un articol subliniază actualitatea lui Jules Michelet, cu prilejul apariției volumului I. Exudant. Este vorba de cele trei lecții ținute de marele istoric francez, în 1847, la College de France, în cadrul unui curs, suspendat în 1848 printr-o decizie ministerială, și de alte șapte prelegeri aparute în fascicule, material publicat pentru prima dată într-un volum în anul 1877, sub titlul de mai sus. Cartea prezintă interesante analogii cu problemele literetului francez de azi pe tema „îndrănil aliat natural al poporului”, Michelet declarîndu-se pentru „alianța studentului cu muncitorii”.

● LES LETTRES FRANCAISES Opt inedite de Paul Eluard sînt prezentate de Anna Szabo în numărul din 21 iulie al revistei — scrisori adresate de bine cunoscutul poet francez doamnei Erika M. Interpretă sa în timpul unei călătorii întreprinsă la Budapesta în anul 1949 cu prilejul centenarului Petofi. Textele aruncă „o lumină nouă asupra stării sufletești a lui Eluard în această perioadă a vieții sale”.

● LIBERTE Revista lunară canadiană care apare la Montreal publică un caiet de poezie, proză, scurte esuri remarcabile articolele Machiaveli virtuosului cronici precum și un Dicționar spiritual, din care dăm un exemplu: „L'ADERSHIP. Nu voi reține din acest cuvînt decît ultima silabă — ship, care înseamnă corabie. Cu alte cuvînte, cel ce are leadership poate să te urce într-o corabie, să te ducă pe corabie și să te scufunde o dată cu ea, dacă este nevoie”.

a. b. c.

JORGE CARRERA
ANDRADE

Cal care avea să străbată pământul în lung și-n lat (Franța și Japonia, Spania și Statele Unite, Anglia și țările latino-americane), s-a născut, departe de drumurile mari ale lumii, petrecându-și copilăria în ambianța rustică a unei mici localități pierdute pe harta Ecuadorului. Ispita altor țărâni a simțit-o, întâi, literar, în anii de școală de la Quito. Călătoriile lui poetice au stat sub semnul unor „subtili răzleji” ca Baudelaire, Francis James, Jules Renard. Tînărul Andrade iubește îndrăzneala, dar și limpezimea, nouitatea, dar și măsura. Poate de aceea curiozitatea lui față de suprarealism nu va fi însoțită de adevărate. În anii maturității, periplurile îndelungate și schimbarea orizonturilor devin o realitate de viață datorită unei prestigioase cariere diplomatice și scriitoricești care face din Jorge Carrera Andrade o personalitate proeminentă a Americii latine și una din vocile poetice cunoscute și prețuite în lumea întreagă.

Așa cum o învederează poezia tălmăcite mai jos, poezia lui Andrade evoluează firesc între chemările înaltului, între dorința de a fi „o biografie pentru foștină păsărilor” și întâmplările „călășului terestru”, adică determinările concrete, radicale ale ființei. Dualitatea se poate regăsi și în alternanța dintre „poezia precărită”, deschisă spre alaiul lumii de plutindeni și „lirismul întoarcerii” spre locul matricial, spre peisajul și oamenii Ecuadorului natal. Culegeri de poeme ca *Registru lumii*, *Vizitatorul ceței* și *Tara secretă* dovedesc însă că Andrade știe să transforme alternanța circumstanțelor și dualismul firii proprii în limpidă, transparentă sinteză poetică.

A. N.

Sălaş pămîntesc

Trăiesc într-un castel de cărți de joc,
o casă din nisip, un edificiu în aer.
Timpul mi petrec așteptînd
prăbușirea zidului și — fulgerîndă sosire —
vestitorul ceres, aducător al ultimei știri,
sențința ce într-o vespere zboară,
porunca precum un bici singurînd,
cenușa de ingeri risipînd-o în vînt.

Atunci voi pierde pămîntescu-mi sălaş
și din nou dezgolit mă voi găsi.
Pești, stele argintii
cursul răsturnatului cer vor sul
Tot ce culoare înseamnă sau pasăre ori
nume

un pumn de noapte din nou va deveni,
lar pe rămășițe de cifre și de pene,
pe-al iubirii trup, făcut din fructe și melodii,
ca visul sau ca umbra, coborî-vă
în sfinșit, pulbera fără amintiri.

Biografia pentru
folosința păsărilor

Născut sînt în secol de doliu al rozai,
cînd motorul pe ingeri de sirg îi gonise
și Quito vedea depărîndu-se ultima diligență.
La trecerea ei, arbori bine aliniați alergau,
gardurile și casele noii parohii se perindau
la marginea cîmpiei,
unde vaci plătine făceau rumegau
iar vîntul plin de călăuzii dădea.

Înveșmîntată-n crepuscul, mama
„erejea-n adîncul chitarei și-o păstră
și doar în cîle-o seară copiii le-o arăta
Invăluia-n muzică, lumină și vorbe.
Îmi plăcea hidrografia ploii,
păreții galbeni ai mălului și chiar
broaștele care făceau să sune
peste lac clopotul lor, mic, de lenu.

Cuteiera ne-neceta marea vală a aerului,
iar Cordiliera era un farm de cer.
Tobosarii furtunii ordine primeau
și deodată regimete-șiroaie atleau,
dar apoi ale scarului patrule-aurite
rusica și transparenta pace o ie mplintau.
Vedeam cum oamenii cuprîndeau în brațe
lanul de arz
cum pe cer siluete de cavaleri se contopseau
și vite mugînd, încercote-n vagoane,
spre coasta cu aromă de mango coborau.

Valoa se deschidea cu case și grădini,
stăpîne-n zori de cîntecul cocoișilor,
frestia de zahăr spre apus se unduia
ca steaguri de pace.
Arbustul de cacao secret, în teacă, averea-și
păstra
și-n juru-i, ananasul își purta parfumato-i
platoșă,
iar bananierul, desfăcută, tunica-i de mătase

Totul, în talazuri repetate, trecut-u
precum de spumă zadarnice cifre
Sporîndu-și lichenii, fără grabă, anii s-au
scurs,

iar amintirea abia de-i un nufăr
de dintre ape-și iveste
chipul de inși înecat.
Chitara-i doar de melodii sicriu
și se lingue-nceal cocoșul cu capul rănit.
Terestrii ingeri, toți,
chiar și cel de cacao, cafeniu,
și-au părăsit, ne-au părăsit sălaşul.

În românește de
Aurora NICULESCU

Debut : ARETA ȘANDRU

dincolo de fereastră

E greu să crezi că nu vei rămîne toată viața ancorat în Sirius, e greu să crezi că miine n-ai să te mai poți da în balansoar. E greu să crezi toate acestea și multe altele, pentru motivul inexplicabil că e greu și atât.

Și vine un timp cînd regăsești pe undeva un balansoar, e drept, puțin schimbat, și descoperi în Sirius, desigur ceva mai puțin strălucitor, dar ce importanță au toate acestea, principatul e ca lucrurile au fost regăsite, echilibrul puțin restabilibil. Echilibrul? te întrebi ciudat și repeți din nou, puțin nedumerit, cu o voce metalică: echilibrul? Ei bine, da, echilibrul! Și-ai poate calmezi încet, poate răsucești o țigară cu privirea îndreptată spre un tablou pe care nu-l vezi, dai din umeri, gestic mult prea obișnuit cînd ocolesti un răspuns — și te odihnești pasiv într-un fotoliu, rețefniți, într-un fotoliu, cînd nervii tăi încordăți deja, se gîndesc să se destindă într-un balansoar. Iar balansoar! Și-ți regăsești cuvintele și gesturile de demult, uitate — și țigara toarce fumîndu-se singură nestingherită pe marginea scurrierii verzi. Dar tu nu mai vezi nimic, poate în cameră s-a făcut întuneric sau poate s-a făcut frig sau poate amăndouă la un loc și țigara s-a stins între timp dar ce importanță are, pachetul o aproape plin pe marginea mesei și e atât de ușor să-l iei și să aprinzi alta. Și totuși mai stai puțin în fotoliu și-ți spui că ar fi bine să deschizi fereastra, e prea mult fum în cameră și-ai poate dincolo de fereastră ai putea să vezi Sirius, ei bine, Sirius, și nu înțeleg de ce tresări... Și mina ta caută pachetul de țigări desăfuit și mai aprinzi una și te amuză faptul că o lăși neutilizată mult timp pe marginea scurrierii, că un ochi mic și roșu, cu un zgomet albăzuc peștiișor de fișit de ziar, de viermi de mătase sau de ceva asemănător. Și comparația te face să zîmbești din nou, gîndindu-te la duzii de-acasă, de-acolo, de departe, ah, atât de departe acum... Și duzii aceia înalți te obsedau o vreme, și-n a doua vară și te păreau totuși mai puțin înalți, poate că pomii se făcuseră mai mici sau poate creștea tu, cine știe... Îți amintești că veneai cu buzele vinete de fructele mici și negre, îți amintești de casa mare a bunicului, de mirosul de pere coapte, de peretele din fața patului, pe care se răsărau niște cerbi cu coarnele prea mari... Și-ai poate te întorci din nou

la duzii cu fructele ce-ți minjeau cămașa scurtă, duzele „murdare” cum se numeau tu seara așeză drept scuză în fața ochilor întrebători ai bunicii și la oftatul ei îți spuneai că n-ai să mai faci, deși nu făcuseși nimic... Și lingă duza era un măr, nu, parcă era un nuc, îți amintești bucuros, și toamna te urcai printre frunzele lui și ignorați scara pe care îți-o aducea bunicul și te cățărai pină sus cu geuncheii goi și zgriați, cu minile verzi de-atîta nuci desăfuate. Și-acolo sus parcă erai mai aproape de Sirius, Sirius?! Nu! Sirius a venit ceva mai tîrziu, după balansoar...

Și știu precis că mai lipsește ceva, dar întinzi să-ți aduci amintirile ca pe o lecție pe jumătate învățată, evitînd să ejuungi pină la sfîrșitul ei: niște verzi și buzele vinete de fructele acelea „murdare” geuncheii goi și zgriați, casa mare a bunicului cu mirosul de pere coapte, ceasulul răcoros, somnul privegheat de ochii bunicului...

Și gîndul și amintirea întinzie mai mult aici și totuși vor să ajungă mai repede lingă Sirius... Iar Sirius! De ce nu înțelegi că întâi a fost balansoarul acela larg dintr-o bucată de scîndură legată de o creangă a nucului și de ce să nu recunoști că (i-era puțin frică... Ei, dar ce importanță are acum? Știu foarte bine că n-ai plîns cînd ai căzut prima oară, nu era nukul de vină... Închizi ochii în camera albă de fum și știi prea bine că băiatul acela cu pantalonii scurți trebuie să se scoale din praf... Și iar zîmbești — poate în seara asta ai zîmbit prea mult — și nu știi de ce dar parcă s-a oprit ceva, poate e prea multă liniste în cameră, da, țigara s-a stins, nu se mai aude nimic din fișitul avelui de ziar ușor desăfuit, din torșul viermilor de mătase; și se pare că te strînge ceva de bine și totuși ceva continuă să te doară dar nu vrei să recunoști și dai vina pe fumul prea des de țigară. Masa e plină de scum, fotoliul e prea strîm și el — și atunci deschizi fereastra — sigur, dincolo e mult aer proaspăt — și te se pare că ești în virful nucului și vrei să o strigi pe ea, dar vocea o cheamă încet și nesigur pe alt nume, cunoscut de amîndoi, abia șoptit: — Sirius!...

PAUL DELVAUX : ȘCOALA SAVANȚILOR

punct și virgulă

50 de ani de la apariția romanului „Ion”

Voluntul al IV-lea al ediției critice a operelor lui Liviu Rebreanu, conținînd romanul „Ion”, coincide cu sărbătorirea unui semicentenar de la apariția ediției princeps (1920). Nicolae Gheran, alcătuitorii ediției și autorul notelor și comentariilor, și Valeria Dumitrescu (care semnează Adenda), ne-au făcut, dincolo de un serviciu editorial, incontestabil, un mare serviciu documentar. Prin publicarea „Jurnalului de creație”, a mărturisirilor lui Rebreanu și a unor documente surprinzătoare, biografica romancierului se modifică substanțial fără ca prin aceasta valoarea literară a operei sale să fie atecată intruciva. Anexele textului cunoscut sînt completate cu prima versiune, sau chiar cu primele versiuni, unele fragmentare, ale romanului (în special și Zestre), ni se dau listele de nume, incalități, case, dealuri, fiuri, amănunte epizodice, tabele cronologice de personaje, hărți și chiar desene ale prozatorului, ca cea casă a Gînteașului (manuscris atlat în arhiva familiei).

Notele, comentariile și variantele ne introduc în epoca redacției romanului și ne revelează eforturile „stilistice” ale acestui autor, considerat, în genere, un dusman al „frazelor frumoase”. Variantele, produse cu acritie și consecvență, dovedesc că toate aceste eforturi stilistice sînt legate numai de problemele acțiunii, arta fiind, după expresia lui Rebreanu, în primul rînd, „creație de oameni și de viață”.

Publicarea unor documente biografice însoțite, de o autenticitate indispuabilă, sparge cadrele comode ale biografiei romancierului, cunoscută pînă acum. Nici „mărturisirile” proprii, nici amintirile lui Rebreanu, nici ale altora nu cuprînd adevărul întreg, ci numai o legendă verosimilă și comodă pentru istoria literară. Motivele pentru care Rebreanu vine la București (în de alte rațiuni și, cu toată extraliterarăta lor, aceste întâmplări legate de aștinuarea care-o avea în funcția sa de ofiter în armata austro-ungară (gestiune ca și cervații) creează destulul unui mare serău).

Jurnalul de creație al romanului „Ion” depune dovada unei tensiuni supraomenești, care a dus pe autor la o formă definitivă — gîndindu-se în primul rînd la arhitectura acțiunii și, prin ea, gîndind aproape structuralist fiecare detaliu.

Emil MANU

Shakespeare în România

Revista trimestrială Shakespeare quarterly, tipărită la New York de „Asociația Shakespeare din America”, a consacrat aproape integral numărul 3 1969 publicării unei Bibliografii mondiale adnotate, pentru anul 1968, editată de E. Hübnerich, rod al activității unui comitet internațional de corespondenți, din care a făcut

parte și profesorul Mihail Bogdan, de la Universitatea din Cluj. În cadrul indicelui general de nume (C) figurează și cîțiva oameni de cultură români, alături de contribuțiile lor, și anume, în ordine alfabetică: Ileana Berlocea (De la Stratford upon Avon pe maturile tinului, Secolul 20, nr. 9); Liviu Ciulei (Bilanțul unei stagiuni, Contemporanul, nr. 25); N. Carandino (Pe scenele capitalei, „Romero și Julietta”, Steaua nr. 3; Iuliu Cezar” de Shakespeare, Gazeta „Litorană”, nr. 12; „Macbeth” de W. Shakespeare, Gazeta „literară”, nr. 21); E. Constantinescu (Orson Welles sau renașterea cinematografului, Secolul 20, nr. 9); Dicționar de personaje literare — „Falstaff”, Ateneu, Bacău, nr. 3; Intre Shakespeare și cinematograful: un nou „Romero și Julietta”, Contemporanul, nr. 13); Mihaela Gheorghiu (Introducere la Stratford, Contemporanul, nr. 40); Mira Iosif (Captiva copilărie a fetei, Teatrul, nr. 1); Radu Popescu (A trecut Robionul, Contemporanul, nr. 11); V. Stroianu (Nesecu și limba engleză, Luceafărul, nr. 6).

Nic. POPESCU

La „Magazinul istoric”

Acum cîțiva ani, cînd revistele își sufiau încă în ceață și spiritul adversar era confundat cu cel competitiv, a apărut o nouă publicație salutată neglijent, îngăduitor sau distrat în colțuri de pagini clocotind de furii literar-săptămînale. Și „Magazinul istoric” n-a fost de la început o apariție lunară timidă, care să-și revendice lenes și conod dreptul, cuvenitul drept și răsfăț al bibliicilor și biblicilor în căutarea și fixarea profilului; s-a instalat ferm și autoritar pe terenul pe care și l-a propus inițial, scoromondu-l — dacă nu devorîndu-l — dezent și pasionant. Totul cunoaște și se face cunoscut printr-un stil publicistic de calitate și prezentanță care se mîscă viu printre vestigiile ori fierul ale trecutului care le acuză (sau le mai acuză odată), le reabilităză, le dă reliefuri proaspete sau le îmbogățește cu linii noi, nestiute.

Există o varietate și o flexibilitate a rubricilor („Așa vă place istoria?”, suioțele de memorii, „Din presa de acum 100 de ani etc”), care amănunțesc, compun sau recompun momente și evenimente. Se face regretat abandonul „micro-arhivei” care numai de lipsă de alimentare documentaristică nu ducea lipsă. Printre tradițiile și zăvoarele noastre reviste sîntare, „Magazinul istoric” poate fi găsit în chioscuri în martie, exact în martie, în aprilie, exact în aprilie, sau în iulie, ritmîndu-și și respectîndu-și datele de apariție. De asemenea, o situație permanentă în țestura contemporană a istoriei, actualizează lectura revistei. Trebuie menționat din numărul ultim: „Ape mari” de Constantin C. Giulescu, editorial în care este consemnată lipsa de precedent în perimetrul istoriei și al omîntului nostru, al nemilei stilistice de ape.

Stăjeneste totuși titlatura lună care precede și intimidăză numele desigur prestigioase ale colaboratorilor. Mă gîndeam că — dată fiind frecvența semnătorilor — enunțarea titlurilor să fie — interesul maior al textului — repetat în capătul fiecărui articol, poate duce — deplasîndu-l înțelesul sau lășindu-l în accepția lui curentă — la imaginea unei istorii legată la cap, cu aplicări de prisnie, sau supusă unui „consult” medical specios.

Nicolae VELEA

Jurnalul lui Cocea

În colecția „Mica bibliotecă de istorie” a apărut recent un text inedit al lui N.D. Cocea, cunoscut pînă acum doar fragmentar din paginile „Magazinului istoric”. E vorba de Jurnalul scriitorului, care se întinde pe perioada 1 septembrie 1939 — 10 noiembrie 1942. Interesul maior al textului vine de acolo că el oferă cu sargăteala observații propriu autorului, un tablou, sugestiv al primei părți a celui de-al doilea război. Apoi, sînt remarcabile referințele autobiografice, evidențînd, alături de pamflet, un Cocea mai puțin știut, — un Cocea vizionar.

Șerban CIONOFF

„Vorbii Hexagonala”?

O carte umoristică în aparență — „Hexagonala, așa cum e vorbită” de Robert Beauvais — dar care dezvăluie mecanica jargonului „modern” cu toate etecetele lui grotesci. Cîțim dintr-un articol apărut în revista L'Express, (19 iulie a.c.) care se ocupă de această lucrare îndrăzneată: „Formulatorul răspunde la toate. Spre a-l utiliza, e destul să formezi un număr cu patru cifre cărora le corespond cuvînta la modă ce pot fi combinate într-o idee aproape la infinit. Ce vrea să demonstreze, cu umor, Robert Beauvais, inventatorul acestui formulator e că el permite debitarea unor expresii aplicabile în orice domeniu, în orice conversație literară, artistică, sau filozofică — azi, cînd o nouă limbă franceză a luat naștere: hexagonala. Toată lumea vorbeste sau scrie mai mult sau mai puțin hexagonala. La televiziune, la univesitate, în ziare, în viața curentă. În loc de: „Treburile merg bine”, se zice: „Situația se prezintă normal”. În loc de: „E țara la istorie și geografie”, — „Cultivă disciplinele care mențin treaz interesul...”. Adăugăm, din buletinele noastre meteorologice, într-o sprijinirea hexagonalei, „Vîntul manifestă intensificări moderate”, „Ploile prezintă un caracter general” și țara cu cerul, cînd îi vine și cerului rîndul, „să prezinte inourări parțiale cu tendințe de averse locale”.

COMPILATOR

ANONIM — MIHAI SINGEORGE. „Rog, mai întâi, pe ce-i ce scriu rubrica „poșta redacției”, să urmărească cu atenție aceste presupuse de mine „poezii”, sperînd bineînțeles totodată, că-mi ve-ți înțelege scrisul, avînd bunăvoința să precizeze, dacă se pot numi cu adevărat poezii — și mai ales — dacă posedă acel ceva ce laș numi talent”.

Da, în ciuda faptului că ortografia dv. dezastruoasă, m-a pus pe gînduri, ivîndu-mi chiar bănuiala rea — că versurile nu vă aparțin, nu pot să nu recunosc calitatea deosebită a „poeziilor” pe care mi le-ați trimis. Citez pe cea intitulată Melancolie III, corectîndu-i bineînțeles erorile ortografice: — din vreme în vreme / acelaș veșted deza-

Interzis și de astă dată trîntirea unor astfel de versuri.

ANCUȚA CARMEN. Dacă sînteți copil, încă sau oricum, pe aproape, atunci versurile nu sînt rele: „Înaintăm vîșlînd lopețile / Luntrei din dragoste clădită / și m-nedeam vrăjita / în poala lacului imens și negru / Și deodată o stea cu aripa-i / de gheață scumpa mea luntre a atins / s-a sfîrșimut și a nins din trupul său captiv de madrigaluri”. Dacă nu...

ARVAT DUMITRU. Neconcludent ceea ce mi-ați trimis. Inclîn spre nu.

DENIS GH. „Fără să stricăm prietenia noastră invizibilă vă rog domnilor Neagu și Baltag

posta redacției

cerd / acelaș galben dezscord / aceeași primăvară cu naufragii... / Și noi primim / departe, stelele / și recele stinger ce ne-a cuprins / inseșiilor de-albastru / în vreme în vreme / cum se duce verdele / vai, cum se duce verdele / cum se duc veștede, galbene culorile prin ploți și vînturi ce bîntuie umede unghere fosnînd frunzele moarte și noi primim poate / țărîna dulce / iubitoare pină la negru / vor ofta nepăsătorii / fără să vrea vor ofta nepăsătorii / fără să vrea vor ofta nepăsătorii / ignorînd refugiu tulburare a urmelor eterne / prin care curg cărările tot mai uitate / tot mai pierdute / tot mai departe / de prezentul ce sfîrșim / mirosul amintirilor”.

Sînt puțin descumpănit. Mă aflu sau în fața unei mistificări, sau a unui suflet primitiv, și în orice caz, socot încă de întîlnirea cu literale și mai ales cu ortografia, dar cu acces spre marile idei. Oricum versurile mi se par o revelație.

MIHAI LUPASCU. „Vă înaintez, sub pseudonim, un număr de patru poezii, cu rugămîntea de a le face loc în coloanele revistei ce apare sub îngrijirea dv. redacțională”. Poeziile sună astfel: Am intrat în labirint de iedere / Și în visuri nu mai am încredere... / Coarda vitei vine spre mine și-ai / Într-o ceră să-i dau stafidele-napoi / Porumbul meu îmi spune cu spicul / Că mă așteaptă pe seară bunicul / Și-n urmă mă cheamă fosnînd stejarul / Și-n orizont se așează bizarul”. Oricîtă fantezie am dezvoltat, noi cestiții, muritorii, n-am putea găsi o mai „trasă de pînă” asociere a cuvintelor din rimă, (bunicul-spicul — stejarul-bizarul) care par să fi dictat aceste strofe precare. Nu le putem publica. Sau, ca să folosesc propriile dv. cuvinte, luați-vă stafidele înapoi!

VICTOR GEORGE DUMITRESCU. Formula lirică nițeluz demodată, dar, oricum, capabilă, de a ne incanta încă inimile: Dar anii mei, necredincioși / Nu se întorc să mă ridice / Jar sfinții dorm cu ochii scoși / și plînge Dona Beatrice”. Mai trimiteți.

LUPU GRIGORE. „Ca o cupolă de argint / Selipește asfaltul / Și-n lungul bulevardului / Nu se aude o sîmț. // Deodată bezna se sfîșie / Două fantome apar / Sînt doi îndrăgostiți care se îmbră / Și-necul cu încetul ei dispar”. Zău?

MATEI I. POPESCU. Titlul lăbure de oglîndă pareă să promită ceva, nu mare lucru, dar, în sfinșit, pareă să promită. Versurile, dar mai ales cele din final, mi-au spulberat orice speranță: Sărutascem ogînda în cere tu, acum o clipă / Îți prînseseri o suvîta rebelă. Și încă ceva: de unde știți că Gioconda zîmbește cu un ochi și plînge cu celălalt? Mă mir că n-ai spus: cu un ochi strănută iar cu celălalt face cu ochiul.

J. P. ALEP — „Vă scriu și eu alături de alții alții. De ce n-am făcut-o pînă acum? Mă opra subiectivitatea părerilor”. Și acum, poezia, cu titlu foarte feroviar, Circuit închis: Natura l-a făcut pe om / Omul și l-a făcut pe Dumnezeu și amîndoi / Au devenit stăpîni lumii. // Dumnezeu a creat iubirea / Din iubire s-a născut ura / Iar mama și fiica / Au devenit stăpînele lumii.

Ce bine ar fi fost dacă „subiectivitatea părerilor” v-ar fi

să... apreciați”. Hazardul a făcut ca scrisoarea dv. s-o recepționez eu. V-am editat și versurile. Ce să fac? Tot ce vă pot spune este că, apreciez, mai mult decît versurile prietenia dv., „invizibilă”. Acu e-acu. Cu amicitie

Cezar BALTAG

ROBERT GURAU. „De ce pleci, aiurto?” m-a fermecat numai ca titlu. În rest, prieten Roberto, trebuie să-ți spun că cum multe întrebări. O fată nu pleacă niciodată spre nicăieri, ei la alt băiat. Nu ne vine să credem dar așa se-ntîmplă. Te plîngi: „Ce-o să mă fac eu fără Mihaela, pentru că ea era fluturele meu, numai eu și țiam să-i aduc polen”. Te asigur c-o să te faci bine și că o să mai cari polen cu cobilița și pentru alți fluturi, dar proză n-o să ajungi să publici.

DUMITRU TUDOR. Nu sînt dispus „să colaborăm la scrierea a douăzeci și două de romane despre frumusețile Bărganului”. Zici: „eu o să vă povestesc, fiindcă toată lumea zice că povestesc minunat și dv. o să scrieți”. Cinstit, mi-ar fi convenit să mă-nham la treabă înverea, adică eu să-ți povestesc și dumneata să scrii. Dar nu, dumneata vrei să duci greul lucrului și nu mă lasă inima să te văd chinîndu-te.

STAN LUPASCU. Ai dreptate, maestrul Miron Radu Paraschivescu e prea pretențios cînd cere pe lingă talent, și cultură și probitate! E scandalos chiar, pentru că domnia-să putea să-și dea seama, în aproape cincizeci de ani de activitate literară, că juncele scriitor care nu vrea să citească, trăiește mai comod decît cestiții. Și apoi, lectură, scumpul meu domn, e un vicu — și noi trebuie să luptăm împotriva vicului.

ION COSMA. În „Livada cu păsări moarte” n-am găsit nici flori, nici fructe, nici bucurii. Numai gozlonie de lut. Dacă-i fi putut trezi din somnul mîncar o vrabie!... Dar pentru asta trebuie să te naști vrăjitor. Și se pare că urșiatoarele sanchii n-au vîr acest lucru.

DULCE FRATELE MEU. Ca să mă fi făcut cu adevărat fericit, trebuia să scrii, dulce fratele meu GORU, la fi mîncat luna și-aș fi-nghîțit petromachul. Dulce fratele meu necunoscut trebuie să-ți spun frătește, ca în familie, că cele 4 schite, cu calligrafie pisată, mi-au smuls cîinci căscături. Hirtia, în schimb, e de calitate una, marca urii și voi face din ea niște vapoare de toată frumusețea. Cu prilejul primei ploii te voi lansa la apă și te rog, dulcele meu frate, așteaptă-le la gura Siretului și să-mi scrii și mie dacă au trecut cu bine în Dunăre. Totodată, dă-mi vești despre vîrșoarele noastre, dacă s-au logodit și cu cine. Mi-e tare dor de voi toți, mai ales că nu ne-am văzut niciodată.

III AVENTURIERU? Răspunsul meu te va găsi atîrnat pe vreo scară de mătase prinsă de balconul unei Juliete. Oprește-te o clipă (dar fii atent la aia, să nu dea cu pietre) și citește atent: schița e proastă. După asta țâ-ți cruce cu limba-n gură spre colțul burbanului de la etajul II. Ah, aceste blocuri de prefabricate și misterul dragostei.

Fănuș NEAGU

poeme

ÎN AMINTIREA PREA FRUMOASEI ZULMA Fecioară nebună de dincolo de barieră și A UNUI NAPOLEON

Bogată, ea, de două j'de ani.
De-un napoleon, eu june-n bani,
Și i-am mizat, strinși împreună,
Pierzînd, pe-o noapte de minciună,
În luna mai, printre castani...

Luna un ochi făcu-n castani,
Rotund ca piesa de cinci bani,
Și-averea ne pieri-n genună:
Un pol de ani! De bani!... Și lună!

Polu-n mărunți — vai — de cinci
bani!
Mărunți și cei două j'de ani!
Mereu din ochi în ochi de lună
Și cheltuiind tot împreună...
— E-aprospe-o soartă, zic, comună!

— După mulți ani și mulți castani,
Mulți două j'de ani, mulți poli în
bani
Și multe ochiuri, multă lună,
O-aflai — tot fată, -n două j'de ani,
Și... colonelă în Comună!

Apoi; trotuar, după talani,
Nu-n napoleoni, ci-n gologani...
Și mai tîrziu: groapa comună,
Noapte pe gratis, fără ochi de lună.

Reluare

Dacă-a mea ghitară
Ce-un dor o repară
De trei ori barbară:
Un Kriss indian,

Tipăt de arsură,
Butuc de tortură,
Besecten cu ură,
Nu e de alean...

Vocea mea haină,
Dacă nu-ți suspină,
Cazna-mi dulce, lină...
— Treabă de un ban!

Dacă pipa-mi sură
Far, cumneătură,
Mîntile nu-ți fură!
— Ars să mă usuc...

Și-orice-amenințare, —
Trombă trecătoare, —
Dacă grații n are
— Urlet să n-apuc...

Și a inimii toată
Mere-nflăcărată
De-un val nu-i umflată
— Să îngheț butuc...

Eu o să mă duc!

Paris

Bastard — Creolă cu Breton
Și-aici ajunse: — mușuroi,
Cocioabe fără zid, noroi,
Un soare firav și aton.

— Curaj! La coadă... Un planton
În șir te-mpinge — înapoi!
— Foc stins; hirdaie prin noroi,
Trec goale-ori pline în cordon.

Ici, biată Muză lui fecioară
Făcu trotuaru-n domnișoară
Spuneau: Ce vinde ea de-a rîndul?

— Nimic, — Zăludă sta ca zidul,
Neauzind cum sună vidul,
Uitîndu-se cum trece vîntul...

Feminin singular

Etern Feminin și eterna mazăre gogomană!
Fă-ne-a juca, paiate, plătîm pentru decor!
Îți luminăm și rampa... Și tu-n culise, vană
Poți trupul să-ți lădări pompierului ușor.

Pe ai noștri umeri biciul plesnească-și dulcea-ți
toană
Genunchii și-nconună... și junii cerbișori;
Rizi! Hai, arată-ți dinții... dar... avem zbiri de
goană.

...Ah, pari a nu pricepe? — Nici eu — Dar fă pe
zina,
Sintem beți; te-nvrîtește! Și plăți: Fă pe hapsina!
Hai, biciuie-ți pașaua, umilu-ți servitor!...

Să știi să cazi, pe urmă! — dar cazi, păstrîndu-ți
harul —
Și pe nisipul nostru să nu îți lași tiparul!
— E-n slujba de femeie și de gladiator,

Tristan Corbiere

În românește de Tașcu Gheorghiu

Epitaf

In afară de îndrăgostii începători sau sfîrșiți care pot începe cu sfîrșitul, sînt atîtea lucruri care sfîrșesc cu începutul încît începutul începe a sfîrși prin a fi sfîrșitul, sfîrșitul fiind cînd îndrăgostii și alții vor sfîrși prin a începe să reînceapă cu acest început care va fi sfîrșit a nu fi decît sfîrșitul răsturnat a ceea ce va începe a fi egal cu eternitatea care n-are nici sfîrșit a nu fi decît sfîrșitul răsturnat a ceea ce va începe a fi egal cu eternitatea care n-are nici sfîrșit nici început și va sfîrși prin a fi de asemeni pînă la sfîrșit egal cu rotația pînîntului cînd se va fi sfîrșit prin a nu mai deosebi unde începe sfîrșitul de unde sfîrșește începutul ceea ce e' orice sfîrșit al oricărui început egal oricărui început al oricărui sfîrșit ceea ce e' începutul final al infinitului defînit prin nedefinit. — Egal, un epitaf egalează o prefață și reciproc.

(Înțelepciunea popoarelor)

Se omori din rivină, — ori muri de
lene crasă
Și de trăi e fiindcă-a uitat: iată
ce lasă:
— Regret avu doar unul, că nu și-a
fost mireasă —

Nu se născu prin nici o vrană,
Fu-mpins mereu de-un vînt, de-o
toană
Și fu un arlechin — tocană
Amestec adulter de zoană

N-avea-ncotro; — cu vino-ncoș;
De aur, dar fără-o para:
Nervi — fără nerv. Vină, -n
sfîrșeală;
Avînt cît vrei, — cu o scrînteală;
Cu suflet, — și nici-o vioară;
Și-amor — dar armăsar de-ocară.
— Cu-atîta nume, -un nume
n-are —

Cu ideal — nici o idee;
Rimă bogată, — fără cheie;
Re-ntors, — din nici-un drum
bătut,
Și regăsindu-se pierdut

Chiar cu-așa vers, poet sadea:
Artist stingaci, — anapoda:
Și filozof — cum îi trăznea.

Grozav de grav, — de loc grozav,
Actor, în rolul-i fu gingav;
Pictor: cînta din clarinetă;
Și muzicant: dintr-o paletă.

Un cap: Da-n veci cu capu-n pod;
Și prea nebun spre-a fi nerod:
Și-o fală-a șos scriind scofală
— Din vers e bun doar ce-i greșală

Pasăre rară — și cupon de marfă!
Foarte bărbat... și-adesea șteorfă;

A tot destoinic — nătărău;
La rău prea bun, la bun prea rău.
N-avu ca fiul nesolvent
Din Testament, nici testament
Brav și din teama de anost,
Călcînd în străchini fără rost

Crud colorist, — dar sorbezeamă;
Neînțeles... lui, mai cu seamă;
Plîngea, cînta cu-un fals perfect;
— Fu-ntr-o defecte — un defect.

N-a fost ceva, nici cineva,
Firesc, doar poza-n el era...
De fel poseur, pozînd drept unic;
De tot naiv, fiind prea cinic;
Crezînd în toate, — apostat,
— Și gustul în dezgust i-a stat

Prea crud, — căci fript fu deseori
De loc lui, asemănător,
Și de urît și-a ris atît,
Că treaz sta noaptea-n așternut.
Dus de curenți, — în larg hoinar
Epavă-n veci fără de far

Prea El spre-a se fi suferit
Cu capul beat și trupul iască.
Sfîrșit, dar necăpătuit.
Muri pînă ce să trăiască, —
Trăi, pînă să fi murit.

Ici zace — duh pieziș plantat,
Un izbutit — doar ca ratat

Sfîrșitul

O! cîți matrozi de faimă, cîți căpitani în floare
Ce-n curse depărtate pleacă cîntînd pe mare
În zarea-accasta spelbă n-au dispărut pe veci...

Cîți capi și echipe s-au stins prin verzi părașini!
Oceanul le zmulsește ale vieții pagini,
Și, cu o suflare, totul a-mprăștiat pe valuri,
Nimeni n-o să le știe sfîrșitul ingenune...

Nimeni ale lor nume, nici chiar umila piatră,
În cîmîtiru-n care ecoul e stăpin,
Nici salcia ce-n toamnă și-aramă frunza moartă
Nici monotonul cîntec de plîngere deșartă
Al unui orb în colțul vreunui pod bătrîn

(V. Hugo: „Oceano nox”)

Da, marimarii știa — matrozi și căpetenii,
Pe care Oceanul pe veci i-a înghițit...
Plecați voinși spre larguri în lungile bejenii
Murit-au toți — întocmai așa cum au pornit.

Ei, hai așa li-i meseria; murit-au în ciubote!
La piept cu-a lor gamela, vii-n largile capote...
— Morți! Să trăiți! dar Cirna pe mare umblă rău;
Cu voi, dar, să se culce: e-a voastră țîitoare...
Ei, — haide: Pe de-a-ntregul: De val duși în viltoare!
Sau trași de-o trombă-n hău...

O trombă... moartea, asta, să fie? Vela mică
Bătînd prin apă! — Asta e a se inunda...
Un pumn de val năpraznic, apoi catargul pică
Plutînd pe unde — asta e a se scufunda.

— La fund — Sondați cuvîntul. A voastră moarte-i pală
Și-un fleac la bord sub greaua și cîrcina rafală...
Un fleac pe lingă — amara-ncordare zimbitoare — a
Matrozului ce luptă — Hai, loc, că-mi face greață! —
Nălucă veche, Moartea-și arată altă față:
Marea!...

’necați? Dar inecații-s de ape dulci și chioare.
— La fund! Cu tot! Și pîn’la cadet cu o sfidare
În ochi, și-n dinți blestemul! Scuipe în spume — urît
Mahorca mestecată cu o horecîștură,
Bind fără grețuri marea, cumplită saramură...
— Cum din gamelă-un git. —

— Nici groapă de trei metri, nici șoareci de morminte!
Ei, la rechini! Și duhul matrozului leal
În loc ca-n năpii voștri să picure cuminte,
Respiră-n orice val,

Priviți în zare hula umflîndu-se deodată;
Ai zice albuș pintec cald
’Al unei tirfe-n dirdori, pe jumătate beată...
Acolo-s! — Hula face-un fald. —

O, ascultați furtuna ce-a prins, mugînd, să fiarbă!...
Ea le serbează ziua. — Serbări ce-ades se-ntorn. —
Păstrează-ți, dar, poete, cîntarea-n lira-ți oarbă;
— Ei: largul De profundis sunat de vînt în corn.

...Să lunea, mulțime, prin siblele fecioare!...
Colinde, verzi și goi
Fără sicriu și cuie, capac și luminare...
— Să lunea lăsați-i voi, domni peste noroi!

RENÉ MAGRITTE

Luceafărul

Revistă editată de
UNIUNEA SCRITORILOR
din REPUBLICA SOCIALISTĂ
ROMÂNIA

Redactor șef: Ștefan Bănuțescu
Redactori șefi adjuncți:
Cezar Baltag, Fănuș Neagu,
Adrian Păunescu
Secretar general de redacție:
Constanța Jalu

L

REDACȚIA:
București, Bd. Ana Ipătescu 15
Telefon: 11 51 54; 12 16 10

ADMINISTRAȚIA:
Șoseaua Kiseleff 10, tel. 18.33.99

ABONAMENTELE:
8 luni — 13 lei; 6 luni — 20 lei; 1 an — 52 lei

Tiparul executat la
COMBINATUL POLIGRAFIC „CASA ȘCITEI”
Prezentarea grafică: Mircea Popescu
Paginator: Nicolae Ion.